

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته اقتصاد بهداشت

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب نودمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۴۰۲/۹/۸

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت

رشته: اقتصاد بهداشت

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در نودمین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۹/۸ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

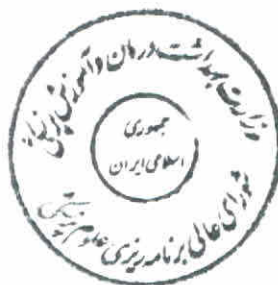
الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رأی صادره در نودمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۲/۹/۸ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشدنایپوسته رشته اقتصاد بهداشت

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشدنایپوسته رشته اقتصاد بهداشت با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشدنایپوسته رشته اقتصاد بهداشت از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر مریم بختیاری

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر غلامرضا حسن زاده

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر ابوالفضل باقری فرد

معاون آموزشی و

دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

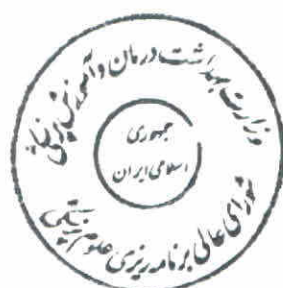
رأی صادره در نودمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۲/۹/۸ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشدنایپوسته رشته اقتصاد بهداشت صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر بهرام عین اللهی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول
برنامه آموزشی رشته اقتصاد بهداشت در مقطع
کارشناسی ارشد ناپیوسته

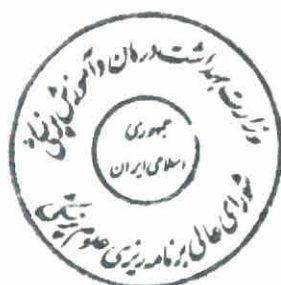

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته اقتصاد بهداشت
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

نام و نام خانوادگی	دانشگاه / سازمان
آقای دکتر عزیز رضاپور	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
آقای دکتر علی اکبری ساری	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر وحید علی پور	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
آقای دکتر علی ابوترابی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم دکتر پروین ابراهیمی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

اسامی همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آقای نوراله اکبری دستک	معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم راحله دانش نیا	کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم زهره قربانیان	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

لیست اعضا و مدعوین حاضر در دویست و هفتاد و هشتمین

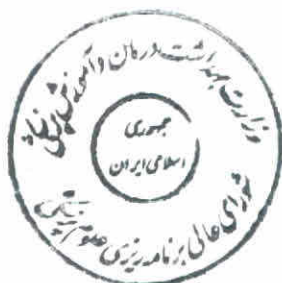
جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۲/۸/۷

حاضرین :

- آقای دکتر ابوالفضل باقری فرد
- آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر سلیمان احمدی
- آقای دکتر رضا یزدانی
- آقای دکتر بابک ثابت
- دکتر سیدعلیرضا مرتضوی
- آقای دکتر سیدمهدی رضایت
- آقای دکتر سعید چنگیزی آشتیانی
- آقای دکتر محمدمهدی نوروزشمسی
- آقای دکتر محسن عباسی
- آقای دکتر کاظم قهرمان زاده
- آقای دکتر ادهمی مقدم (نماینده محترم معاونت علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- دکتر محمدرضا عزیزی (نماینده محترم ساز مان نظام پزشکی)
- آقای دکتر حامد فتاحی (نماینده محترم معاونت بهداشت)
- خانم دکتر الهه ملکان راد
- خانم دکتر میترا ذوالفقاری
- خانم دکتر مریم کدخدا
- خانم دکتر سید سارا میرفضلی (عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران)
- دکتر نازیلا یوسفی (نماینده سازمان غذا و دارو)

مدعوین:

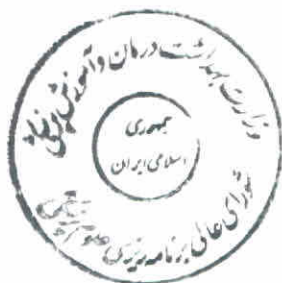
- آقای دکتر علی اکبری ساری
- خانم دکتر شیرین نصرت نژاد
- آقای نوراله اکبری دستک

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب
برنامه آموزشی رشته اقتصاد بهداشت در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

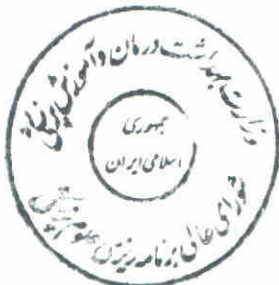
حاضرین :

- آقای دکتر بهرام عین اللهی
- آقای دکتر ابوالفضل باقری فرد
- آقای دکتر یونس پناهی
- آقای دکتر سعید کریمی
- آقای دکتر سیدحیدر محمدی
- آقای دکتر حسین فرشیدی
- آقای دکتر عباس عبادی
- آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
- آقای دکتر محسن نفر
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر نادر ممتازمنش
- آقای دکتر سید فرشاد علامه
- آقای دکتر سلیمان احمدی
- آقای دکتر سید مهدی رضایت
- آقای دکتر بهروز عطارباشی مقدم
- آقای دکتر بهرام دارائی
- آقای دکتر کاظم قهرمان زاده
- آقای دکتر بابک ثابت
- آقای دکتر رضا یزدانی
- آقای دکتر سعید چنگیزی آشتیانی
- آقای دکتر محمد مهدی نوروز شمسی
- خانم دکتر الهه ملکان راد
- خانم دکتر مریم بختیاری
- خانم دکتر حوریه محمدی

مقدمه:

سلطه اقتصاد بر مناسبات ملی و بین‌المللی، جهانی شدن هنجارهای اقتصادی در فعالیتهای فردی، بین‌فردی، گروهی و سازمانی، سیاسی‌تر شدن اقتصاد در عرصه تصمیمات جهانی، به همراه میل به توسعه روزافزون در چارچوب منابع محدود مالی و مادی، بکارگیری علم اقتصاد در گستره سلامت را که هم هزینه‌های سنگین در بردارد و هم نیازی اساسی را برآورده می‌کند، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. روند رو به رشد تاسیس رشته‌ها و دوره‌های اقتصاد بهداشت می‌تواند در سراسر جهان تأکیدی بر این نکته باشد و نیاز ما به توسعه شتابان و گسترده، استفاده از دستاوردهای علم اقتصاد در عرصه بهداشت را دو چندان می‌کند.

Health Economics (M.Sc.)

نام و مقطع رشته به فارسی و انگلیسی:

کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت

تعریف رشته:

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت دوره‌ای است که به تحلیل عرصه‌های تولید، مصرف و سیاستگذاری سلامت می‌پردازند. در کشورهای پیشرفته و بخصوص انگلیسی زبان، عمدتاً اصطلاح "Health Economics" چنین مفهومی را بازتاب می‌دهد. به عبارت دیگر اقتصاد بهداشت، درباره آموزش و کاربرد ابزار و مفاهیم علم اقتصاد در عرصه‌های گوناگون سلامت بحث می‌کند و بازار سلامت، تحولات آن، بازیگران اصلی آن، منابع موجود و محدودیت‌های آن و نیاز و اولویت‌های سلامت جمعی را در دستور کار خود دارد و در تحلیل آنها همانند رویکردهای اقتصادی، بهینه‌سازی استفاده از منابع، بیشینه‌سازی سود حاصله، کمینه‌سازی هزینه‌ها و تأمین کارایی و عدالت و کیفیت را مد نظر قرار می‌دهد. بطور خلاصه اقتصاد بهداشت، بازارهای تولید و مصرف کالا و خدمات سلامت را، به معنی وسیع کلمه با توجه به کمیابی منابع مطالعه می‌کند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

پذیرش دانشجو در این رشته تابع ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد. داوطلبان برای ورود به دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت علاوه بر صلاحیت‌های عمومی باید شرایط ذیل را دارا باشند.

- موفقیت در آزمون ورودی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مطابق با ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- دارای مدرک کارشناسی در یکی از رشته‌های گروه پزشکی، اقتصاد، علوم اقتصادی، مدیریت، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، حسابداری، جامعه‌شناسی، علوم اجتماعی، مهندسی پزشکی، مهندسی صنایع، هم‌چنین دکتری عمومی (پزشکی، داروسازی، دندانپزشکی) و دکتری حرفه‌ای دامپزشکی، کارشناسی و کارشناسی ارشد (داروسازی خارج از کشور مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)

* برای کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی مورد پذیرش، مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هرسال تحصیلی، به دفترچه آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

اقتصاد بهداشت از سال ۱۹۶۳ به دنبال انتشار مقاله کنت آرو تحت عنوان "عدم قطعیت و اقتصاد رفاه در مراقبت‌های درمانی" که در نشریه "The American Economic Review" چاپ شده بود پا به عرصه وجود نهاد. گفته می‌شود که آغاز طرح این عرصه آموزشی بلافاصله پس از خیزش اقتصاد آموزش بود اما اقتصاد آموزش در فرآیند زمان در تعقیب هدف‌های خود ناکام ماند و از دور خارج شد. در حالی که اقتصاد بهداشت هم به لحاظ نظری و هم بطور تجربی رشد مستمر و پایداری را طی نمود. کار آرو که سر منشاء ظهور این رشته آموزشی به حساب می‌آید، توجه ویژه به تقاضای القایی عرضه‌کنندگان خدمات سلامت و مشکلات ارزیابی ستانده‌های مراقبت‌های درمانی را محور قرار داده بود. آرو پیش‌تر قضیه عدم امکان ۳ را مطرح کرده بود که بخاطر آن جایزه نوبل به وی اهداء شد.

در حال حاضر به نظر می‌رسد که هیچ کشوری از نظام سلامت خود رضایت کامل ندارد. این وضعیت در کشورهای در حال توسعه (بویژه آسیای میانه، آفریقا و آمریکای لاتین) با توجه محدودیت منابع و گسترش بعضی بیماری‌های پر هزینه جلوه روشن‌تری دارد و لذا عرصه‌های آموزش اقتصاد بهداشت و مدیریت اقتصادی منابع آنها را تحت تاثیر قرار می‌دهد. تمایز بین آموزه اقتصاد بهداشت فقط بین کشورهای فقیر و غنی یا توسعه یافته و در حال توسعه نیست. در واقع رویکرد آمریکایی‌ها به اقتصاد بهداشت با رویکرد انگلیسی‌ها به این عرصه نیز با هم تفاوت‌های قابل ملاحظه دارند. انگلیس با طرح شبه بازارها در نظام سلامت ملی برای ارتقا کمیت و کیفیت مراقبت‌های سلامت در تلاش است و آمریکا با پیاده کردن رقابت و مراقبت‌های مدیریت شده این هدف را تعقیب می‌کند. آموزه‌های اقتصاد بهداشت در این کشورها و در واقع در همه کشورهایی که به نحوی به آن می‌پردازند، علی‌رغم وجوه مشترک، با تکیه بر کارایی، عدالت، کیفیت، هزینه و یا آزادی انسانی و مسئولیت‌پذیری فردی یا دولتی تفاوت می‌یابند.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

- معاونت درمان، معاونت بهداشت و معاونت توسعه ستاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ستاد دانشگاه‌های علوم پزشکی و دانشکده‌ها
- بیمارستانهای دانشگاهی و غیردانشگاهی و کلینیک‌های دولتی و غیردولتی
- سازمان‌های بیمه‌گر دولتی و غیردولتی، بهزیستی و رفاه اجتماعی
- مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده و پژوهشگاه‌ها، شرکت‌های دانش بنیان، پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد و نوآوری فعال در حوزه علوم پزشکی و سلامت
- شرکت‌های تولید دارو
- سایر موسسات و نهادهای دولتی و غیردولتی

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

دو ارزش مسلط بر آموزش اقتصاد بهداشت سایه افکنده است. یکی از آنها ارزش اقتصادی و دیگری ارزش انسانی است. ارزش اقتصادی حاکم بر اقتصاد بهداشت که در واقع نقش ابزاری هم دارد، استفاده بهینه از منابع در گستره جمعیتی، زمانی و مکانی است و ارزش انسانی حاکم بر آموزه‌های اقتصاد بهداشت، استفاده از اقتصاد در راستای تامین سلامت، افزایش طول عمر و کیفیت زندگی برای آحاد انسانی جامعه می‌باشد. بنابراین حفظ، استفاده درست و ارتقاء

¹ Kenneth Arrow

² Arrow

³ Impossibility

منابع از یک سو و بکارگیری این منابع و فرآیندها برای تندرستی، کاهش مرگ و میر و زندگی بهتر از سوی دیگر ارزش های این رشته محسوب می شوند. به اختصار می توان گفت که حفظ منابع و ارتقا سلامت و کیفیت زندگی انسانها ارزش های حاکم بر این رشته اند. به عبارت دیگر، بسترسازی برای تصمیم گیری اقتصادی در عرصه سلامت و تامین یک رفتار با ثبات سازمانی در راستای استفاده بهینه از منابع در گستره خدمات و موسسات ارائه کننده خدمات بهداشتی درمانی فلسفه وجودی این رشته را تشکیل می دهد.

در بازنگری این برنامه بر ارزش های زیر تاکید می شود:

- تحقق مبانی ارزشی، اولویت ها و اهداف اسناد بالادستی کشور از جمله: نقشه جامع علمی کشور، نقشه جامع علمی سلامت، آخرین برنامه توسعه، سند چشم انداز، برنامه جامع عدالت، تعالی و بهره‌وری در آموزش علوم پزشکی، سیاستهای اقتصاد مقاومتی و سیاستهای کلان سلامت
- رعایت اصول اخلاقی، انسانی، عدالت و برابری، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی اجتماعی در ایفای مسئولیت‌های حرفه‌ای
- حفظ حقوق و کرامت انسانی ارائه دهندگان و دریافت کنندگان خدمات سلامت
- تقویت توانمندی کار تیمی، تاب‌آوری، هماهنگی بین بخشی، جامع‌نگری و جامعه‌نگری
- تقویت روحیه یادگیری مادام‌العمر، خودآموزی و بازآموزی مبتنی بر دانش روز دنیا و در راستای تقویت صلاحیت حرفه‌ای

دورنما (چشم‌انداز):

چشم انداز رشته اقتصاد بهداشت تربیت دانش آموختگانی است که در یک چشم انداز ۱۰ ساله بتوانند با حضور مؤثر در نظام سلامت و ایفای نقش فعال در فرآیندهای تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی اقتصادی، به ارتقاء کارایی و هزینه اثربخشی خدمات سلامت و همچنین شاخص‌های مالی و اقتصادی نظام سلامت و در نهایت ارتقاء سلامت جامعه کمک نمایند. همچنین توسعه کمی و کیفی آموزش و پژوهش در حوزه اقتصاد بهداشت در ۵ سال آینده از دیگر چشم اندازهای این رشته می باشد.

رسالت (مأموریت):

رسالت این رشته تربیت نیروی انسانی عالم به مباحث روز مرتبط با اقتصاد بهداشت، توانمند و متعهد به استفاده بهینه از منابع در گستره خدمات سلامت است که اطلاعات و تواناییهای خود را در حوزه‌های اجرایی، آموزشی و پژوهشی در اختیار جامعه قرار دهند.

اهداف کلی:

- تربیت و آموزش نیروهای متعهد و ماهر در زمینه اقتصاد بهداشت و در نتیجه تأمین نیروی انسانی توانمند برای پذیرش مسئولیت‌های مربوطه در نظام سلامت کشور
- ارائه آموزش با کیفیت بالا در جهت افزایش مهارت‌های شناختی و اجرایی دانش آموختگان
- توسعه دانش، مهارت و صلاحیت‌های فنی، ارتباطی و انسانی در زمینه اقتصاد بهداشت
- توسعه دانش فنی از طریق پژوهش، بومی‌سازی تجارب بین‌المللی و برگزاری دوره‌های کارآموزی در نظام سلامت
- توسعه مهارت‌های آموزشی و آکادمیک دانش آموختگان
- توسعه اخلاق حرفه‌ای در مدیریت مالی و اقتصاد نظام بهداشت

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

- مدیریت و اجرای پروژه‌های اقتصادی در حوزه سلامت
- مشاوره‌ای
- آموزشی
- پژوهشی
- کارآفرینی و خلق ثروت

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان (Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار: (Core Competencies)

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار عبارتند از:

- مهارت‌های ارتباطی و مشاوره‌ای
- مهارت کار تیمی
- پژوهش در نظام سلامت، تحلیل‌های آماری داده‌های سلامت
- کارآفرینی، نوآوری و بازاریابی دیجیتال

ب: جدول تطبیقی وظایف حرفه‌ای و توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار دانش‌آموختگان و کدهای درسی مرتبط با آنها:

توانمندی‌های اختصاصی	شرح وظایف حرفه‌ای	کدهای درسی مرتبط
مدیریت و اجرای پروژه‌های اقتصادی در حوزه سلامت	- طراحی و اجرای پروژه‌های اقتصادی در حوزه سلامت - طراحی و انجام مطالعات ارزشیابی اقتصادی - طراحی و انجام مطالعات امکان‌سنجی و طرح کسب و کار در حوزه سلامت	۰۳-۰۴-۰۹-۱۱-۱۲- ۱۹-۲۰
آموزشی، مشاوره‌ای	- طراحی و تدوین طرح درس و برنامه‌های آموزشی - تدریس در کلاس‌های دانشجویان مقاطع پایین‌تر و دروس مرتبط سایر رشته‌ها - اجرای دوره‌های آموزشی و کارگاه‌ها برای مدیران نظام سلامت - راهنمایی و مشاوره در پایان‌نامه‌های مقاطع و رشته‌های تحصیلی مربوطه - انجام مشارکت در بازنگری برنامه‌های درسی رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی و سایر رشته‌های مرتبط - ارائه مشاوره‌های مدیریتی در سطح خرد و کلان نظام سلامت	۰۲-۰۳-۰۵-۰۷-۰۸- ۰۹-۱۰
پژوهشی	- مشارکت در طرح‌های پژوهشی مرتبط در حیطه سلامت - نگارش پروپوزال‌های پژوهشی - طراحی و اجرای طرح‌های پژوهشی کمی و کیفی و ترکیبی - تسلط در اجرای امور مربوط به جمع‌آوری و تحلیل و تفسیر داده‌های تحقیقاتی - تهیه خلاصه سیاستی از نتایج پژوهش‌ها و ایفای نقش فعال در فرآیند انتقال دانش - نگارش متون علمی و انتشار یافته‌های علمی از طریق چاپ مقاله یا شرکت در کنگره‌ها و همایش‌های علمی	۰۲-۰۷-۱۶-۱۸-۲۵

کارگاه اجباری	- مشارکت در طرح های بیمه‌ای سلامت نوین - مشارکت در ارائه مدل‌های تامین مالی نظام سلامت بر اساس مدل‌های اقتصادی پرداخت به ارائه دهنده - مشارکت در ارائه مدل‌های اقتصادی تجارت الکترونیک در حوزه سلامت - مشارکت در ارائه طرح‌های توریسم درمانی و صدور کالا و خدمات پزشکی به خارج	کارآفرینی و خلق ثروت
---------------	---	----------------------

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

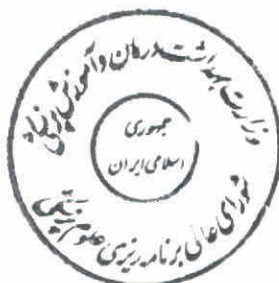
مهارت				حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری
مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل	کل دفعات	
۴	۳	۳	۱۰	توانایی تحلیل داده‌های هزینه‌ای و مالی و تهیه گزارش در واحدهای بهداشتی درمانی
۴	۳	۲	۹	توانایی انجام مطالعات ارزیابی اقتصادی در حوزه سلامت
۳	۳	۲	۸	توانایی طراحی و انجام طرح های توجیهی و طرح کسب و کار در حوزه سلامت
۲	۳	۲	۷	توانایی طراحی و اجرای طرح‌های پژوهشی کمی

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی:

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- یادگیری مبتنی بر وظایف حرفه‌ای (Task Based Learning)
- یادگیری مبتنی بر مساله (Problem Based Learning)
- یادگیری مبتنی بر شواهد (Evidence Based Learning)
- یادگیری مبتنی بر پروژه (Project Based Learning)
- آموزش جامعه‌نگر (Community Oriented Education)
- آموزش مبتنی بر موضوع (Subject Based Education)
- آموزش یکپارچه شده با پژوهش و خدمت (Integrated Education)
- راهبردهای یادگیری خودراهبر، تعاملی و مشارکتی (Self-directed, interactive & cooperative learning)

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- سخنرانی
- سمینار
- انواع کنفرانسهای داخل گروهی، بیمارستانی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی
- استفاده از تکنیک‌های شبیه سازی و آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- آموزش همتایان
- کارآموزی
- آموزش شخصی Self Education, Self Study
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران:

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی بیماران (۱) را دقیقاً رعایت نمایند.
- حرفه ای گرایی (Professionalism) را رعایت کنند.
- به استادان، کارکنان، هم دوره ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاقی اجتماعی و حرفه ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق در پژوهش را رعایت کنند.
- حریم سازمان ها و نهادهای مرتبط با نظام سلامت و قوانین مرتبط با آن را رعایت نمایند

ارزیابی فراگیر: Student Assessment

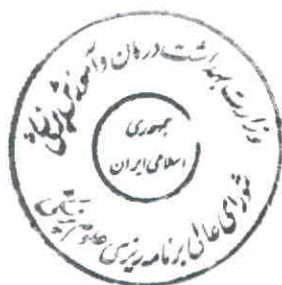
الف- روش ارزیابی:

- با توجه به اینکه رشته ترکیبی از دروس نظری، عملی و کار در عرصه می‌باشد، پیشنهاد می‌شود متناسب با نوع درس و تشخیص استاد از روشهای زیر برای ارزیابی دانشجویان استفاده شود .
- - انواع آزمونهای کتبی (آزمونهای چند گزینه‌ای، آزمونهای تشریحی، سناریوهای شبیه‌سازی شده در بعد اقتصادی بخش سلامت)
- آزمونهای شفاهی و ارائه در کلاس
- انجام کارهای عملی در قالب پایان نامه و پروژه های کاربردی و نتایج آن (مقاله، گزارش‌های مختلف)
- گزارش انجام کارهای عملی در قالب پایان نامه و پروژه‌های کاربردی و نتایج آن
- به منظور ارزیابی اخلاق حرفه‌ای دانشجویان از روش ارزشیابی ۳۶۰ درجه ای نیز استفاده می‌شود. و با توجه به گسترش رایانه و دوره های مجازی به صورت آنلاین و آفلاین در نظام آموزش عالی، از آزمونهای الکترونیکی نیز در ارزیابی دانشجویان استفاده شود.

- همچنین با هدف ارزیابی مستمر طول دوره، استفاده از کارپوشه (Port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، و ارزیابی کلیه فعالیت‌های علمی، آموزشی، پژوهشی و رفتار حرفه‌ای دانشجو از زمان شروع دوره آموزشی مانند شرکت منظم در جلسات علمی گروه، مقالات، تشویق‌ها، تذکرات و گواهی‌های انجام کار و نظایر آن قویاً تاکید می‌گردد.

ب- دفعات ارزیابی:

به صورت مستمر، دوره‌ای و نهایی

فصل دوم

حداقل نیازهای برنامه آموزشی رشته اقتصاد بهداشت در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حداقل هیات علمی مورد نیاز: (تعداد، گرایش، رتبه)

الف- گروه آموزشی مجری :

گروه آموزشی مجری از اعضاء هیئت علمی با ترکیب زیر تشکیل می شود:

الف-اعضای هیئت علمی بر اساس مصوبه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی به صورت زیر می باشد:

- حداقل یک نفر عضو هیات علمی ثابت و تمام وقت در مرتبه دانشیاری در رشته مدیریت اقتصاد بهداشت
- حداقل دو نفر در مرتبه استادیاری با حداقل سه سال سابقه تدریس و تحقیق در رشته اقتصاد بهداشت یا مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

ب- تخصص‌های مورد نیاز پشتیبان:

- ارزیابی فناوری سلامت
- علوم اقتصادی
- سیاستگذاری سلامت
- اپیدمیولوژی
- آمار حیاتی
- مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

کارکنان آموزش دیده مورد نیاز (دارای مهارت فنی مشخص) برای اجرای برنامه:

یک نفر کارشناسی ارشد در رشته‌های اقتصاد بهداشت، ارزیابی فناوری سلامت یا مدیریت خدمات بهداشتی درمانی یا امور مالی

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاسهای درسی	- اتاق دانشجویان	- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس	- بایگانی آموزش	- کتابخانه
- اتاق استادان	- اتاق رایانه	- وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

- کلاس درس اختصاصی
- فیلمهای تخصصی (برای حضور در عرصه دانشجویان مانند بیمارستان و مراکز بهداشتی درمانی و ...)
- سازمان های بیمه گر، ستادهای دانشگاههای علوم پزشکی
- معاونت های توسعه
- سازمان برنامه و بودجه

جمعیت‌ها یا نمونه‌های مورد نیاز:

واحدهای ارائه خدمات مانند بیمارستان، مرکز خدمات جامع سلامت، پایگاه سلامت، خانه بهداشت و معاونت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی و وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، مجلس، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و سازمان‌های بیمه سلامت می باشد.

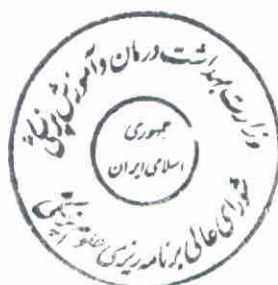
داده‌های ثبت شده در سطوح مختلف نظام سلامت از جمله واحدهای ارائه دهنده خدمات سلامت، سازمان بیمه‌ای، مرکز آمار از جمله و اسناد بالادستی از جمله برنامه‌های توسعه‌ای پنج ساله کشور، نقشه جامع سلامت، نقشه جامع علمی کشور، بسته‌های طرح تحول نظام سلامت از نمونه‌های مورد نیاز در این رشته می‌باشند.

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه‌ای) مورد نیاز:

- لابراتوار زبان انگلیسی
- دسترسی به پلتفرم‌های برگزاری کلاس‌های مجازی
- ویدیو کنفرانس
- رایانه و رایانه شخصی
- قفسه‌های نگهداری کتاب
- کمدهای نگهداری وسایل شخصی

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس برنامه آموزشی
رشته اقتصاد بهداشت در
مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مشخصات دوره:

۱- نام دوره:

کارشناسی ارشد ناپیوسته (M.Sc.) رشته اقتصاد بهداشت

۲- طول دوره و ساختار آن:

مطابق آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می‌باشد.

۳- تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۲۲ واحد است که به شرح زیر می‌باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core) ۲۳ واحد

واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core) ۵ واحد

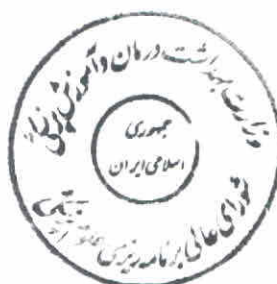
پایان نامه ۴ واحد

جدول الف: دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت *

کد درس	عنوان درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعت درسی			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۰۱	اقتصاد خرد و کلان پایه	۳	۳	-	۵۱	-	۵۱	-
۰۲	اقتصادسنجی پایه	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۳	مبانی اقتصاد بهداشت	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۴	روش تحقیق مقدماتی در نظام سلامت	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸	-
۰۵	آشنایی با نظام های سلامت جهان	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-
۰۶	زبان انگلیسی تخصصی در اقتصاد بهداشت	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸	-
۰۷	سیستم های اطلاع رسانی پزشکی **	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	-
جمع		۱۶						

*دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمام یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

**گذراندن این درس به عنوان درس کمبود یا جبرانی توسط کلیه دانشجویانی که قبلا این درس را نگذرانده اند، الزامی است.

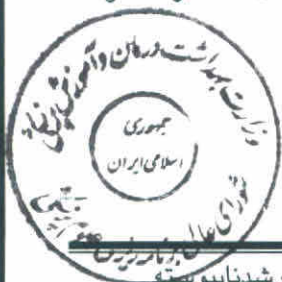
جدول ب: دروس اختصاصی اجباری برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت

کد درس	عنوان درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعت درسی			پیش‌نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	کارآموزی	
۰۸	اقتصاد خرد و کلان پیشرفته	۳	۳	-	-	۵۱	-	کد ۰۱
۰۹	اقتصاد سنجی بهداشت	۳	۲	۱	-	۳۴	-	کد ۰۲
۱۰	اقتصاد بهداشت پیشرفته	۳	۳	-	-	۵۱	-	کد ۰۳
۱۱	اپیدمیولوژی	۲	۲	-	-	۳۴	-	-
۱۲	مدیریت مالی سلامت و بیمارستان	۳	۲	۱	-	۳۴	-	-
۱۳	ارزشیابی اقتصادی در مراقبت های سلامت	۲	۲	-	-	۳۴	-	کدهای ۰۳ و ۱۰
۱۴	تامین مالی و خرید راهبردی در نظام سلامت	۲	۲	-	-	۳۴	-	-
۱۵	سیاست‌گذاری و مدیریت دارو	۲	۲	-	-	۳۴	-	کد ۰۳
۱۶	سمینار	۱	-	۱	-	۳۴	-	-
۱۷	کارآموزی	۲	-	-	-	-	۱۰۲	۱۰۲
۱۸	پایان نامه	۴						
جمع		۲۷						

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته اقتصاد بهداشت*

کد درس	عنوان درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعت درسی			پیش‌نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۱۹	تحلیل سیاست گذاری سلامت	۲	۲	-	-	۳۴	۳۴	کد ۰۳
۲۰	آشنایی با تعرفه گذاری مراقبت های سلامت	۲	۲	-	-	۳۴	۳۴	-
۲۱	اقتصاد بهداشت جهانی	۳	۳	-	-	۵۱	۵۱	کدهای ۰۳ و ۰۵
۲۲	مطالعات مرور نظام‌مند و متاآنالیز	۲	۲	-	-	۳۴	۳۴	کد ۰۴
۲۳	نظام ارایه خدمات سلامت	۳	۳	-	-	۵۱	۵۱	کد ۰۵
۲۴	آمار حیاتی	۳	۲	۱	-	۳۴	۶۸	-
جمع		۱۵						

*دانشجو می‌بایست ۵ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه مورد نظر، پس از موافقت استاد راهنما و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.

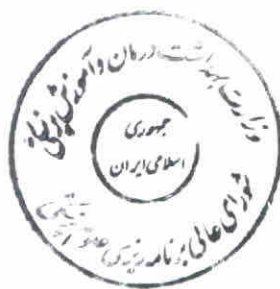

عناوین کارگاه‌های آموزشی پیشنهادی مورد نیاز دوره:

ردیف	نام کارگاه	میزان ساعت	اختیاری / اجباری	ترم ارائه کارگاه
۱	آشنایی با نرم افزار Stata یا Eviews	۸ ساعت	اجباری	قبل از دفاع از پایان نامه
۲	نرم افزارهای طراحی مدل‌های تحلیل تصمیم مانند Excel, ...	۸ ساعت	اجباری	قبل از دفاع از پایان نامه
۴	کارآفرینی و آشنایی با کسب و کارهای کوچک در نظام سلامت	۸ ساعت	اجباری	قبل از دفاع از پایان نامه

ارائه دروس بصورت دوره‌های مجازی یا ترکیبی از دوره های حقیقی - مجازی:

- دروس عملی و کارآموزی به صورت حقیقی ارائه می‌گردد.
- بخش از دروس نظری مطابق آئین‌نامه آموزش ترکیبی - تلفیقی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌تواند به صورت مجازی ارائه گردد.

کد درس: ۰۱

نام درس: اقتصاد خرد و کلان پایه (Basic macro and micro-economics)

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف از این درس آشنایی دانشجویان با مفاهیم اولیه اقتصاد خرد و کلان به عنوان پایه‌ای برای ورود به بحث‌هایی چون مدل‌سازی‌های تعادل عمومی، پایه‌های رفتاری واحدهای اقتصادی یا اقتصاد اطلاعات، مدل‌سازی بیمه، و سایر بحث‌های خرد و کلان نظام سلامت می‌باشد.

شرح درس:

این درس سعی دارد مفاهیم پایه اقتصاد را به صورت مروری و با تأکید بر بخش سلامت به دانشجویان ارائه دهد تا برای آموختن بحث‌های تخصصی‌تر آماده شوند.

رئوس مطالب (۵۱ ساعت نظری):

بخش اقتصاد خرد

Σ مبانی ارزش از جنبه عرضه و تقاضا (تعاریف کشش‌ها و مفاهیم مربوط به آن‌ها)

- تئوری مصرف‌کننده شامل: (ترجیحات و منحنی‌های مطلوبیت کل و نهایی، حداکثر کردن مطلوبیت، استخراج منحنی تقاضا)

- تئوری تولیدکننده شامل: (تعریف تابع تولید و هزینه‌ها، حداکثر سازی سود، قضایای دوگانگی)

- مالیات‌ها و یارانه‌ها و اثرات رفاهی

- تعادل، عدم تعادل و ریسک

بخش اقتصاد کلان

- اقتصاد اثباتی و دستوری و روابط موجود در اقتصاد کلان

- چرخه اقتصادی، اقتصاد دوبرخشی، سه بخشی و چهاربخشی

- حسابداری درآمد ملی (معادلات حسابداری ملی کلان و روابط شرط تعادل در الگوهای مختلف اقتصادی، وجوه تمایز حسابداری ملی با حسابداری خصوصی)

- تولید و درآمد ملی / تورم و بیکاری اقتصاد بسته (تولید تعادلی و بالقوه در برابر تولید جاری و بالفعل، نظریات مرتبط با مصرف و سرمایه‌گذاری)

- تقاضای کل در اقتصاد بسته (تعادل IS-LM)

- سیاست‌های ثبات اقتصادی طرف تقاضا

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

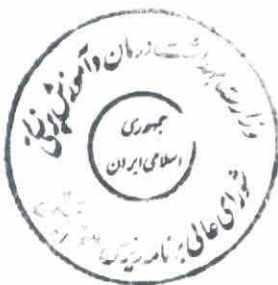
(۱) اقتصاد خرد پیشرفته - هال واریان، ترجمه رضا حسینی،

(۲) اقتصاد خرد، رویکرد تقرب ریاضی، هندرسون و کوانت، ترجمه قره باغیان و پژویان،

(۳) اقتصاد خرد ۲ - عباس شاکری،

(۴) تئوری‌ها و سیاست‌های اقتصاد کلان، ویلیام برانسون، ترجمه عباس شاکری،

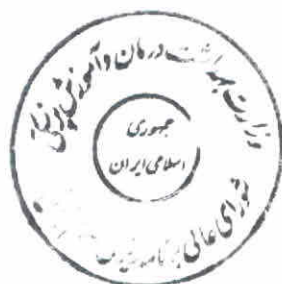
(۵) اقتصاد کلان جلد ۱ و ۲، تیمور رحمانی،

- (۶) اقتصاد کلان، رودیگر دوربنوش، استانیلی فیشر، ترجمه محمدحسین تیزهوش تابان،
(۷) اقتصاد کلان، گریگوری منکیو، ترجمه پارسیان و شاکری کیا و شرکاء و اصفهانی،
(۸) اقتصاد کلان: نظریه‌ها و سیاست‌های اقتصادی، فریدون تفضلی
(۹) اقتصاد کلان نظریه‌ها و سیاست‌ها، جلد اول و دوم دکتر عباس شاکری
(۱۰) اقتصاد کلان، نظریه رشد، رومر، ترجمه دکتر تقوی
(۱۱) راهنمای نوین اقتصاد کلان ترجمه خلیلی عراقی
(۱۲) راهنمای نوین اقتصاد کلان، برایان اسنودن و هاوراد وین، ترجمه دکتر علی سوری و دکتر منصور خلیلی عراقی
13) Mass Collet, A., Microeconomic theory (The last edition)
14) Acemoglu, Daron; "Introduction to Modern Economic Growth" (The last edition)
15) McCandless, George; "The ABC of RBC" (The last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- ارزشیابی دانشجویان در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۰۲

نام درس: اقتصادسنجی پایه (Basic econometrics)

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف این درس، مطرح کردن مباحث اولیه اقتصادسنجی و معرفی نرم افزارهای مناسب آنها به دانشجویان دوره ارشد اقتصاد بهداشت است.

شرح درس:

این درس به منظور ارائه مفاهیم پایه آماری مورد نیاز در اقتصادسنجی طراحی شده است و سعی دارد دانشجویان این دوره را با کاربردهای اقتصادسنجی در تحلیل داده‌ها و آزمون تئوری‌های اقتصادی، بیشتر آشنا کند. مبانی ارزشیابی این درس بیشتر، مطالعه تئوری و فعالیت تجربی کلاسی است. سرفصل‌های زیر سعی دارد مطالب نظری اقتصادسنجی را با رویکرد کاربردی در بخش سلامت و با هدف همسان کردن اطلاعات پایه آماری دانشجویان ورودی ارشد این رشته به آن‌ها آموزش دهد. در پایان دوره انتظار می‌رود دانشجویان با انواع داده‌ها، مفهوم رگرسیون، فروض کلاسیک، جملات خطا و انواع توزیع‌های احتمال و کاربردهای آن‌ها در تحلیل و توصیف داده‌ها آشنا باشند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

- مروری بر مفاهیم آماری و تفاوت میان آمار توصیفی و استنباطی
- انواع داده‌ها در مدل‌سازی اقتصادسنجی
- مشکلات داده‌ها و نحوه برخورد با آن‌ها
- مدل رگرسیون خطی و روش تخمین OLS
- روش حداکثر درست‌نمایی
- خصوصیات مجانبی برآورد کننده‌های OLS (BLUE بودن)
- محدودیت‌ها و استنباط آماری (آزمون‌های فرضیه و معنی‌داری)
- مبانی پیش‌بینی فاصله‌ای
- معرفی فروض کلاسیک
- روش‌های کشف نقض فروض کلاسیک (هم‌خطی، ناهمسانی واریانس، خودهمبستگی)
- روش‌های برطرف کردن مشکل نقض فروض کلاسیک با نرم‌افزار
- مدل رگرسیون خطی تعمیم یافته (GLS)
- مروری بر کاربردها در اقتصاد بهداشت: (برآورد اثرات درمانی، اثرات علی، پیش‌بینی)

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- (۱) مبانی اقتصادسنجی، گجراتی، مترجم ابریشمی
- (۲) آمار در اقتصاد و بازرگانی، ج ۱ و ۲: محمد نوفرستی
- (۳) اقتصادسنجی (تک معادلات با فروض کلاسیک)، مسعود درخشان، جلد ۱ و ۲
- (۴) اقتصادسنجی، مبانی و روش‌ها؛ دکتر حسین عباسی نژاد

- (۵) اقتصادسنجی، بدی اچ. بالتاجی؛ ترجمه رضا طالب‌لو و شعله باقری پرمهر
- (۶) روش‌های اقتصادسنجی، جانستون و دیناردینو، ترجمه مجید کوپاهی
- (۷) روش‌های اقتصادسنجی - م. داتا، ترجمه ابوالقاسم هاشمی، تهران
- (۸) اقتصادسنجی کاربردی سری زمانی، والترز اندرز، ترجمه مهدی شاهدانی و سعید شوالپور
- (۹) آزمون ریشه واحد و هم‌جمعی، محمد نوفرستی

- 10) Greene, W.H., *Econometric Analysis*, (The last edition)
- 11) Johnston, J. and John Dinardo, *Econometric Methods* (The last edition)
- 12) Stock, James H. and Mark W. Watson (2015), *Introduction to Econometrics* (The last edition)
- 13) Ai, C. and E.C. Norton. 2003. "Interaction Terms in Logit and Probit Models." *Economics Letters* 80:123-129.
- 14) Jones, Pearson, Andrew M., *Applied Econometrics for Health Economists: A Practical Guide*, Department of Economics and Related Studies, (The last edition)
- 15) Wooldridge, J.M. *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*. (The last edition)
- 16) Wooldridge, J.M. *Introductory Econometrics: A Modern Approach*. (The last edition)
- 17) Amemiya, T., *Advanced Econometrics*, (The last edition)
- 18) Angrist, Joshua D. and Jorn-Steffen Pischke, *Mostly Harmless Econometrics: An Empiricist's Companion*, (The last edition)
- 19) Badi H. Baltagi, *Econometrics*, (The last edition)
- 20) Davidson, R., and J. MacKinnon, *Estimation and Inference in Econometrics*, (The last edition)
- 21) Davidson, Russell and James G. MacKinnon, *Econometric Theory and Methods*, (The last edition)
- 22) Harvey, A.C., *Time Series Models*, Cambridge: (The last edition)
- 23) Hayashi, Fumio, *Econometrics*, (The last edition)
- 24) Kennedy, Peter, "A Guide to Econometrics", (The last edition)
- 25) Maddala, G.S., *Limited-Dependent and Qualitative Variables in Econometrics*, (Econometric Society Monographs, Series Number 3) (The last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۰۳

نام درس: مبانی اقتصاد بهداشت (Basics of Health Economics)

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

شناخت مسائل اساسی مطرح در اقتصاد بهداشت و آشنایی با عرصه‌های کاربرد اصول علم اقتصاد در مدیریت سلامت و تخصیص منابع

شرح درس:

در این درس دانشجویان با موضوعاتی نظیر تقاضا و عرضه مراقبت‌های بهداشتی، ارزیابی اقتصاد خرد در سطح درمان، ویژگی‌های بازار مراقبت سلامت، نظام‌های پرداخت و ... آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

- اهمیت اقتصاد بهداشت
- مفهوم و حیطه های اقتصاد بهداشت
- تاریخچه اقتصاد بهداشت
- مفهوم سلامت، اندازه گیری و ارزش‌گذاری سلامت
- عوامل تاثیر گذار (تعیین کننده های) سلامت
- تقاضا برای مراقبت سلامت و عوامل تاثیر گذار بر آن
- مفهوم کشش و کاربردهای آن در کالای مراقبت سلامت
- عرضه مراقبت سلامت و عوامل تاثیر گذار بر آن
- ارزیابی اقتصادی در سطح خرد
- بازارهای مراقبت سلامت

منابع اصلی درس:

- ۱) اقتصاد مراقبت سلامت، دکتر عبادی آذر و دکتر رضاپور
- ۲) اقتصاد سلامت برای کشورهای در حال توسعه، ترجمه دکتر پوررضا
- ۳) اقتصاد سلامت، دکتر نکویی و همکاران
- ۴) درسنامه اقتصاد سلامت، دکتر توفیقی و همکاران
- 5) Wonderling D. Introduction to health economics. (The last edition)
- 6) Folland S, Goodman AC, Stano M. The economics of health and health care. (The last edition)
- 7) Glied S, Smith PC, editors. The Oxford handbook of health economics. (The last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- ارزشیابی دانشجویان در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۰۴

نام درس: روش تحقیق مقدماتی در نظام سلامت

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم اولیه و بنیادی پژوهش، روش شناسی تحقیق علمی و گام های آن

شرح درس:

این درس به منظور یادگیری فلسفه و روش شناسی پژوهش علمی و توانمند سازی دانشجویان در تدوین پروپزال طرح های تحقیقاتی و اجرای آن در حوزه بهداشت و درمان می باشد.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی):

- بانک های اطلاعاتی پرکاربرد در حوزه بهداشت و درمان
- روش جست و جوی کارآمد.
- سلسله مراتب یک پژوهش در بهداشت و درمان
- آشنایی با انواع مطالعات کمی و کیفی، توصیفی و تحلیلی، مداخله ای و مشاهده ای.
- انواع مقالات پژوهشی و تفاوت های آنها.
- انواع متغیرها و بیان تفاوت های بین متغیرها.
- تعریف جامع از جامعه، نمونه، محیط پژوهش، معیارهای ورود و خروج مطالعه.
- آشنایی با معیارهای انتخاب یک عنوان مناسب
- آشنایی و طراحی ابزار برای اندازه گیری در تحقیقات بهداشت و درمان
- طراحی یک طرح پیشنهادی (پروپوزال) در حوزه بهداشت و درمان

منابع اصلی درس:

- (۱) کتاب روش شناسی پژوهش های کاربردی در علوم پزشکی/تالیف دکتر حسین ملک افضلی، دکتر سید رضا مجدزاده، دکتر اکبر فتوحی، دکتر سامان توکلی، آخرین ویرایش.
- (۲) کتاب روش تحقیق جامع در مدیریت سلامت/ تالیف محمدکریم بهادری، روح اله زابلی، آخرین ویرایش.
- 3) Lindsey JC. Health Science Research: A Handbook of Quantitative Methods. (The last edition)
- 4) Green J, Thorogood N. Qualitative methods for health research. (The last edition)
- 5) Bowling A, Ebrahim S. Handbook of health research methods: investigation, measurement and analysis. (The last edition)
- 6) Health Policy and Systems Research - A Methodology Reader, Edited by Lucy Gilson,
a. <https://www.who.int/alliance-hpsr/resources/reader/en/>
- 7) Research Methods in Health: Investigating Health and Health Services, By Bowling Ann, (The last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم و تدوین یک پروپوزال مرتبط با اولویتهای مطرح در حوزه اقتصاد بهداشت

کد درس: ۰۵

نام درس: آشنایی با نظام های سلامت جهان

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با خصوصیات نظام های مختلف سلامت در دنیا، مزایا و معایب هر یک و تحلیل کارکردها و پیامدهای مختلف نظام سلامت در کشورهای مختلف

شرح درس:

در این درس فراگیران ضمن آشنایی با ترمینولوژی، اهداف و کارکردهای مختلف نظام سلامت، با خصوصیات انواع نظام های سلامت، مزایا و معایب آن ها آشنا می شوند و ضمن درک و تحلیل کارکردها و پیامدهای مختلف نظام سلامت از قبیل تامین مالی، ساختار و تولید، ارائه خدمات، تولید منابع و ... در کشورهای مختلف با انواع رویکردهای اصلاحی در چارچوب اهداف بین المللی سلامت آشنا می شوند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

- آشنایی با مفاهیم مربوط به نظام سلامت، اهداف و کارکردهای آن
- آشنایی با انواع تقسیم بندی نظام های سلامت در دنیا
- آشنایی با مفاهیم و ابزارهای ارزیابی عملکرد نظام های سلامت در جهان
- آشنایی با چارچوب سازمان جهانی بهداشت برای تحلیل نظام های سلامت
- آشنایی با اهرم های کنترل نظام های سلامت
- مقایسه تطبیقی کشورهای مختلف جهان از نظر کارکرد تولید و مزایا و معایب آنها
- مقایسه تطبیقی کشورهای مختلف جهان از نظر کارکرد ارائه خدمات و مزایا و معایب آنها
- مقایسه تطبیقی کشورهای مختلف جهان از نظر کارکرد تامین مالی و مزایا و معایب آنها
- مقایسه تطبیقی کشورهای مختلف جهان از نظر کارکرد تامین منابع و معایب آنها
- مقایسه تطبیقی کشورهای مختلف جهان از نظر پیامدهای سلامت
- آشنایی با نقش بخش خصوصی و انواع روش های مشارکت خصوصی-دولتی در کشورهای مختلف دنیا
- آشنایی با اصلاحات در نظام های مختلف سلامت در جهان و انواع روش های آن
- آشنایی با اهداف توسعه هزاره در حوزه سلامت و میزان پیشرفت کشورهای مختلف در این زمینه
- آشنایی با سازمان های بین المللی و جهانی مرتبط با بهداشت و درمان

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- 1) World Health Organization. "Key components of a well functioning health system" (http://www.who.int/healthsystems/EN_HSSkeycomponents.pdf)
- 2) World Health Organisation: Measuring Health Systems Strengthening and Trends: A Toolkit for Countries. (The last edition), Geneva
- 3) World Health Organisation: The World Health Report 2000. Health Systems: Improving Performance. 2000, Geneva, http://www.who.int/whr/2000/en/whr00_en.pdf

- 4) European Observatory on Health Systems and Policies. Health system reviews (HiT series). <http://www.euro.who.int/en/about-us/partners/observatory/publications/health-system-reviews-hits/full-list-of-country-hits>
- 5) OECD Reviews of Health Systems: A series of country reports. <http://www.oecd.org/els/health-systems/reviews-health-systems.htm>
- 6) Paris, V., Devaux, M., & Wei, L. (2010). Health systems institutional characteristics.
- 7) Roberts, M., Hsiao, W., Berman, P., & Reich, M. (2003). Getting health reform right: a guide to improving performance and equity. (The last edition)

۸) مدیریت بهداشت و درمان، سعید آصف زاده و عزیز رضاپور. آخرین ویرایش

۹) مطالعه تطبیقی نظام سلامت در دنیا، حسن زارع، جلد اول، آخرین ویرایش

۱۰) نظام سلامت در دنیا، جلد دوم، دکتر حسین زارع، آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۰۶

نام درس: زبان انگلیسی تخصصی در اقتصاد بهداشت

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

هدف این درس، آشنایی دانشجویان با اصطلاحات تخصصی در حوزه اقتصاد بهداشت می باشد. همچنین، تقویت و ارتقای مهارت های زبان انگلیسی آکادمیک، ترجمه متون تخصصی و آشنایی با شیوه های به روز تدوین مقاله های علمی به زبان انگلیسی از اهداف دیگر این درس می باشد.

شرح درس:

به منظور ارتقای سطح دانش حرفه ای، توانایی کافی برای استفاده از متون و منابع علمی و فهم واژه ها و اصطلاحات انگلیسی مورد نیاز رسته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی و درک مفاهیم و بهره گیری از کتب و مجلات علمی مرتبط با رشته نیاز به یادگیری زبان انگلیسی می باشد. این درس با هدف آشنایی دانشجویان با فنون ترجمه، نگارش و خواندن متون تخصصی رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی ارائه شده است.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی):

- Technical and academic vocabulary: common terms and words in health economics field
- Reading practice: Articles and Text books in the field of health economics
- Writing practice: writing scientific abstracts and articles in health economics field
- Translation practice: English to Persian translation of scientific books and articles

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) پازارگادی، علاءالدین. فن ترجمه انگلیسی

۲) کبیری، قاسم. اصول و روش ترجمه

- 3) Hart S. Expand your English: a guide to improving your academic vocabulary. (the last edition)
- 4) Glasman-Deal H. Science research writing for non-native speakers of English. (the last edition)
- 5) Day RA, Sakaduski N, Day N. Scientific English: A guide for scientists and other professionals. ABC-CLIO; 2011 Jun 30.
- 6) Hartley J. Academic writing and publishing: A practical handbook. (the last edition)
- 7) Culyer AJ. The dictionary of health economics. (the last edition)
- 8) Cargill M, O'Connor P. Writing scientific research articles: Strategy and steps. (the last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۰۷

نام درس: سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی

پیش‌نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هریک را بداند، با سیستم عامل ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فراگیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روش‌های مختلف جستجو در بانک‌های اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویس‌های کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایت‌های معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

شرح درس:

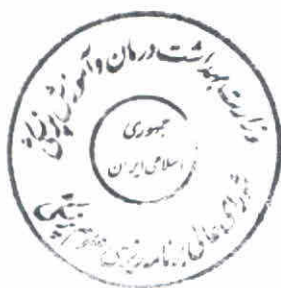
در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایت‌های مهم، پست الکترونیک و بانک‌های اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی):

- آشنایی با رایانه شخصی (شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی، کارکرد و اهمیت هر یک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی)
- آشنایی و راه اندازی سیستم عامل ویندوز (آشنایی با تاریخچه سیستم عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز، قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز، نحوه استفاده از Help ویندوز، آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز)
- آشنایی با بانک‌های اطلاعاتی مهم و نرم افزارهای علمی-کاربردی رشته تحصیلی (معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی، آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آن‌ها، آشنایی با بانک‌های اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و ... و نحوه ی جستجو در آنها)
- آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روش‌های جستجو در آنها.
- آشنایی با اینترنت (آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی، آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن، فراگیری نحوه‌ی تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه، نحوه‌ی کار و جستجو با موتورهای جستجو مهم، آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی)

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- (۱) ابراهیمی، مهدی اینترنت.
- (۲) کهزادی، مسعود. راهنمای امکانات رایگان اینترنت. تهران
- (۳) زرگر، محمود. راهنمای جامع power point 2000، تهران
- (۴) رضایی، مریم. خودآموز ارتقاء و تعمیر رایانه‌های شخصی، تهران

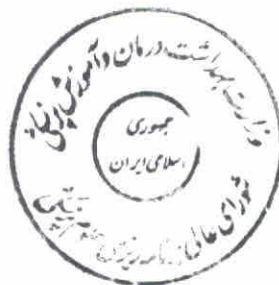

(۵) سماوی، مجید. کتاب آموزشی Dos-Ms تهران

(۶) حسن زاده، م. نویدی، منابع اطلاعاتی در حوزه ی علوم پزشکی و سلامت

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۰۸

نام درس: اقتصاد خرد و کلان پیشرفته

پیش نیاز یا همزمان: اقتصاد خرد و کلان پایه کد ۰۱

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف از این درس آموزش مفاهیم و تئوری‌های پیشرفته اقتصاد خرد و کلان است.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با مفاهیمی چون مدل‌سازی‌های تعادل عمومی، پایه‌های رفتاری واحدهای اقتصادی یا اقتصاد اطلاعات، مدل‌سازی بیمه، آشنا می‌شوند. همچنین در بخش خرد، دانشجویان توانایی استفاده از تکنیک‌های ریاضی برای حل مسائل اقتصاد خرد را خواهند آموخت. در بخش کلان، تمرکز بر آشنایی با بخش خارجی، اثرات نوسانات تصادفی مثل شوک‌های ارزی بر تعادل، معرفی مدل‌های رشد و سایر بحث‌های اقتصاد خرد و کلان می‌باشد. انتظار می‌رود دانشجویان در پایان این دوره بتوانند اثرات سیاست‌های برون‌زا را بر پویایی‌های اقتصاد تحلیل نمایند. همچنین بتوانند موضوعات مرتبط با اقتصاد را در قالب یکی از محورهای خرد و کلان طبقه‌بندی کنند و با الگوها و ابزارهای مناسب، مورد مطالعه و بررسی قرار دهند.

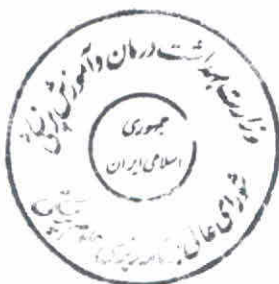
رئوس مطالب (۵۱ ساعت نظری):

بخش اقتصاد خرد

- مروری بر تئوری مصرف‌کننده
- مروری بر تئوری تولیدکننده
- اقتصاد رفاه
- اقتصاد اطلاعات و طراحی مکانیسم تحت نا اطمینانی و ریسک
- مفاهیم و ابزارهای مناسب برای تحلیل بازار سلامت

بخش اقتصاد کلان

- مروری بر تقاضای اقتصاد بسته
- اقتصاد باز، بخش خارجی و تراز پرداخت‌ها
- اثرات پویایی‌های سیاست‌های اقتصادی بر اقتصاد باز (اثرات سیاست‌های مالی و پولی با تأکید بر بخش سلامت)
- پویایی‌های تعدیل موجودی
- تحلیل اقتصادی در حالت عدم تسویه بازارها
- مدل‌های رشد کلاسیک
- تئوری تعادل عمومی
- شوک اقتصادی و شوک‌های تصادفی (آشنایی با شوک‌های سلامت)

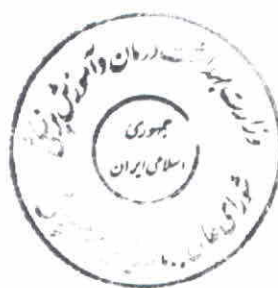

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) اقتصاد خرد پیشرفته - هال واریان، ترجمه رضا حسینی
- ۲) اقتصاد خرد، رویکرد تقرب ریاضی، هندرسون و کوانت، ترجمه قره باغیان و پژویان
- ۳) اقتصاد خرد ۲، عباس شاکری
- ۴) تئوری‌ها و سیاست‌های اقتصاد کلان، ویلیام برانسون، ترجمه عباس شاکری
- ۵) اقتصاد کلان جلد ۱ و ۲، تیمور رحمانی
- ۶) اقتصاد کلان، رودیگر دوربنوش، استانی فیشر، ترجمه محمدحسین تیزهوش تابان
- ۷) مسائل اقتصاد کلان دکتر عباس شاکری
- ۸) اقتصاد کلان، نظریه رشد، رومر، ترجمه دکتر تقوی
- ۹) راهنمای نوین اقتصاد کلان، برایان اسنودن و هاروارد وین، ترجمه دکتر علی سوری و دکتر منصور خلیلی عراقی
- 10) Mass Coller, A., Microeconomic theory, Oxford University Press (The last edition)
- 11) Acemoglu, Daron; "Introduction to Modern Economic Growth", (The last edition)
- 12) McCandless, George; "The ABC of RBC", (The last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- ارزشیابی دانشجویان در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۰۹

نام درس: اقتصادسنجی بهداشت

پیش نیاز یا همزمان: اقتصادسنجی پایه کد ۰۲

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری-۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس:

هدف این درس، مطرح کردن مباحث پیشرفته اقتصادسنجی به صورت کاربردی در حوزه سلامت و معرفی نرم افزارهای مناسب آنها به دانشجویان دوره ارشد اقتصاد بهداشت است.

شرح درس:

این سرفصل با توجه به کاربرد روش‌های اقتصادسنجی در مطالعات «اقتصاد بهداشت» طراحی شده است و سعی دارد دانشجویان این دوره را با تئوری و کاربرد مباحث پیشرفته مدلسازی اقتصادسنجی و نرم افزارهای کاربر پسند آن (Stata, Eviews) بیشتر آشنا کند. در پایان دوره انتظار می‌رود دانشجویان بتوانند برای بررسی تئوری‌های اقتصادی الگوی اقتصادسنجی مناسب را با توجه به ساختار داده‌ها انتخاب نمایند. همچنین انتظار می‌رود بتوانند آزمون‌های مناسب را برای گزارش تحلیل‌های خود بشناسند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی):

• مقدمه و یادآوری فروض کلاسیک

• اقتصادسنجی سری‌های زمانی

- مانایی

- روش باکس و جنکینز

- خودرگرسیون برداری (VAR)

- ریشه‌های واحد

- ادامه اقتصادسنجی سری‌های زمانی:

- مانایی در روند، در برابر مانایی در تفاضل (روند مانا در برابر تفاضل مانا)

- هم‌انباشتگی

- ناهمسانی واریانس شرطی خود رگرسیونی

- برآورد کننده‌های ناپارامتری و شبه پارامتری، پیش‌بینی، اثرات علی

- رگرسیون داده‌های شمارشی (count data) و کاربردهای آن در بخش سلامت

- کاربرد در نرم‌افزار

• اقتصادسنجی داده‌های ترکیبی (تابلویی یا پانل)

- مزایای استفاده از داده‌های تابلویی

- برآورد مدل‌های پنل: روش اثرات ثابت

- اقتصادسنجی داده‌های ترکیبی (تابلویی یا پانل)

- برآورد مدل‌های رگرسیون داده‌های ترکیبی

- مدل تأثیرات ثابت (LSDV) در برابر مدل تأثیرات تصادفی

- رگرسیون با داده‌های تابلویی

- مباحث پایانی (انواع داده‌های ترکیبی: طولی، مقطعی، تلفیقی و...) و کاربردهای آن در بخش سلامت

- کاربرد در نرم افزار
- تأثیر متغیرهای مجازی بر رگرسیون
 - متغیرهای مجازی و تعدیل فصلی
 - کاربردهای متغیرهای مجازی
 - متغیرهای مجازی وابسته
 - مدل احتمال خطی LPM و برآورد آن
 - مدل‌های جایگزین
 - ادامه متغیرهای مجازی وابسته
 - مدل لاجیت (تک متغیره و چند متغیره، چند مرحله‌ای، پنل و...)
 - مدل‌های لاجیت و پروبیت و کاربردهای آن در اقتصاد بهداشت
 - کاربرد در نرم افزار
- الگوهای پویا و وقفه‌های توزیع شده (تئوری و عملی)
 - مدل انتظارات تطبیقی
 - مدل تطبیقی جزئی
 - برآورد و آزمون مدل‌های پویای دارای همبستگی سریالی AR و MA
 - وقفه توزیعی خودرگرسیون
 - رگرسیون‌های به ظاهر نامرتبط (SUR)
 - برآورد رگرسیون خطی تعمیم یافته GLS امکان پذیر
 - رگرسیون‌های به ظاهر نامرتبط با مشاهدات نابرابر
 - کاربردها در اقتصاد بهداشت با استفاده از نرم افزار

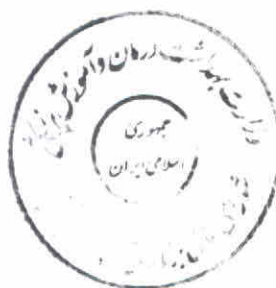

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) اقتصادسنجی (تک معادلات با فروض کلاسیک) مسعود درخشان
- ۲) مبانی اقتصادسنجی، گجراتی، مترجم ابریشمی
- ۳) روش‌های اقتصادسنجی (جلداول) ویرایش چهارم، جک جانسون، جان دیناردو، مترجم خسروی نژاد، اهرابی
- ۴) اقتصادسنجی، تیمور محمدی
- ۵) اقتصادسنجی، عباسی نژاد
- ۶) اقتصادسنجی کاربردی، ابریشمی
- ۷) آزمون ریشه واحد و همجمعی محمد نوفرستی، مؤسسه فرهنگی
- ۸) روش‌های اقتصادسنجی، جانستون و دیناردینو، ترجمه مجید کوپاهی
- ۹) روش‌های اقتصادسنجی - م. داتا، ترجمه ابوالقاسم هاشمی
- ۱۰) اقتصادسنجی کاربردی سری زمانی، والترز اندرز، ترجمه مهدی شاهدانی و سعید شوالپور
- 11) Econometric Analysis, Greene, W.H., (the last edition)
- 12) Econometric Methods, Johnston, J. and John Dinardo, (the last edition)
- 13) Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data, Wooldridge, J.M., (the last edition)
- 14) Introductory Econometrics: A Modern Approach, Wooldridge, J.M., (the last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف محوله در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۱۰

نام درس: اقتصاد بهداشت پیشرفته

پیش نیاز یا همزمان: مبانی اقتصاد بهداشت کد ۰۳

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با بازارهای تخصصی عرصه سلامت و عملکرد اقتصادی آنهاست. پس از گذراندن این درس دانشجو باید بتواند مسائل مهم موجود در اقتصاد بهداشت کشور را شناسایی کرده و با استفاده از تکنیک‌ها و مدل‌های اقتصادی در سطح خرد و کلان آنها را تحلیل کرده و راهکارهای لازم برای حل مشکل را ارائه نماید.

شرح درس:

برای دستیابی به اهداف در این درس ضمن آشنا نمودن دانشجو با جایگاه اقتصاد بهداشت در اقتصاد بخش عمومی، مفاهیم مختلف از جمله کارایی، بهره‌وری، روشهای مختلف پرداخت و شیوه‌های تامین مالی، بازار سلامت در بخش‌های مختلف (دارو و سایر نهاده‌ها) و تحلیل آنها، و مکانیسم‌های مختلف تنظیم مقررات، برنامه‌ریزی و نظارت بر آنها مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب (۵۱ ساعت نظری):

- مفهوم اقتصاد بخش عمومی و ارتباط آن با اقتصاد بهداشت
- نظریه‌های رفاه
- مفهوم کارایی و بهره‌وری در بخش سلامت
- شیوه‌های تامین مالی خدمات سلامت
- روش‌های پرداخت به ارائه‌دهندگان خدمات درمانی
- تحلیل تابع تولید در مراقبت سلامت
- تحلیل بازار دارو و بازار سایر نهاده‌های سلامت
- روش‌های اندازه‌گیری پیامدها در سلامت
- اطلاعات نامتقارن و نمایندگی
- تقاضای القایی و مدل‌های رایج
- اطلاعات و بازار بیمه سلامت
- مکانیسم‌های برنامه‌ریزی، بودجه‌بندی، پایش و تنظیم مقررات در نظام‌های سلامت
- عدالت در نظام مراقبت سلامت

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- (۱) اقتصاد بهداشت، چارلز فلیس، ترجمه دکتر عسگری
- (۲) اقتصاد مراقبت سلامت، دکتر عبادی آذر و دکتر رضاپور
- (۳) اقتصاد سلامت، توماس گتز، دکتر نکویی و همکاران
- (۴) اقتصاد سلامت، مجید صباغ زاده

- 5) Culyer A.J., Newhouse J.P. Handbook of Health Economics. Vol. 2. Part 1 (the last edition)
- 6) Culyer A.J., Newhouse J.P. Handbook of Health Economics. Vol. 2. Part 2 (the last edition)
- 7) Sherry Glied, Peter C. Smith. The Oxford Handbook of Health Economics. (the last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۱۱

نام درس: اپیدمیولوژی

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: معرفی اصول و روش های اپیدمیولوژی و کاربرد آن ها در سلامت جامعه، استفاده از اپیدمیولوژی در سیاست گذاری و مدیریت خدمات بهداشتی و فراهم آوردن مهارت مقدماتی در استنباط نقادانه متون اپیدمیولوژی مربوط به سلامت جامعه

شرح درس: در این درس ضمن مروری بر مفاهیم سلامت و بیماری، فراگیران با اصول طراحی مطالعات اپیدمیولوژیک به ویژه مطالعات ارزشیابی خدمات سلامت، مطالعات با هدف غربالگری بیماریها و مفاهیم مرتبط، آزمون های آماری و تحلیل نتایج آنها آشنا می شوند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

- مفاهیم و مدل های اپیدمیولوژی (دامنه اپیدمیولوژی، شدت بیماری و مدل های بیماری)
- اندازه های سلامت و بیماری (ریسک، شانس و میزان)
- اندازه های برآورد اثر (خطر نسبی و مطلق)
- ارزیابی قدرت و محدودیت منابع مختلف اطلاعات اپیدمیولوژی
- اصول طراحی مطالعات (مقطعی، همگروهی، مورد شاهدی و مداخله ای)
- طراحی مطالعه اپیدمیولوژی برای ارزشیابی خدمات سلامت و همچنین ارزیابی برنامه ها و سیستم های سلامت
- ارزیابی قدرت و محدودیت مطالعات
- تورش و مخدوش شدن در مطالعات اپیدمیولوژی
- تفاوت ارتباط آماری و علیت در اپیدمیولوژی
- مفاهیم حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری و غربالگری
- ارائه خدمات مراقبت سلامت با کیفیت با مدنظر قرار دادن ملاحظات اپیدمیولوژیک

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) اپیدمیولوژی لئون گوردیس، ترجمه حسین صباغیان، کورش هلاکویی نائینی
- ۲) روش شناسی پژوهش های کاربردی در علوم پزشکی، گروه مولفین
- ۳) اصول اپیدمیولوژی، تالیف آنیتا بان، جودیت مازنر، ترجمه محمدحسین ملکافضلی، کیومرث ناصری
- 4) Epidemiology and the Delivery of Health Care Services Methods and Applications, Denise M. Oleske (the last edition)
- 5) Epidemiology: beyond the basics / (the last edition)/ Moyses Szklo, F. Javier Nieto.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف محوله در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۱۲

نام درس: مدیریت مالی سلامت و بیمارستان

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

هدف از این درس افزایش مهارت و توانایی دانشجویان در تصمیم‌گیری‌های صحیح مالی است.

شرح درس:

در این درس با استفاده از روش بررسی موارد خاص، کاربرد نظریه‌های مالی در تصمیم‌گیری‌های مختلف مدیریت نظیر مدیریت سرمایه در گردش، بودجه‌بندی سرمایه‌ای، ترکیب سرمایه و خط‌مشی تقسیم سود مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی):

- آشنایی با مفاهیم مدیریت مالی در سازمان‌های مراقبت سلامت
- آشنایی با صورت‌های مالی
- تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی در سازمان‌های مراقبت سلامت
- تامین مالی در نظام مراقبت سلامت
- بودجه‌بندی و روش‌های پیش‌بینی با تاکید بر بخش مراقبت سلامت
- نقطه سربه سر و تجزیه و تحلیل اهرم‌ها
- آشنایی با رویکردهای گوناگون قیمت‌گذاری خدمات مراقبت سلامت
- مدیریت سرمایه در گردش
- ارزش زمانی پول
- خط‌مشی‌های سرمایه‌گذاری
- روش‌های نوین مدیریت مالی در کشورهای دیگر در بخش سلامت

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) مدیریت مالی در مراقبت‌های سلامت و بیمارستان - تألیف دکتر فرید عبادی فرد آذر و دکتر عزیز رضاپور

۲) مدیریت مالی - تألیف علی جهانخانی و علی پارسائیان - جلد ۱ و ۲

3) McLean R. Financial management in health care organizations. (the last edition)

4) Berger S. Fundamentals of health care financial management: A practical guide to fiscal issues and activities. (the last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۱۳

نام درس: ارزشیابی اقتصادی در مراقبت های سلامت

پیش نیاز یا همزمان: مبانی اقتصاد بهداشت کد ۰۳ - اقتصاد بهداشت پیشرفته کد ۱۰

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف این درس، آشنایی دانشجویان با تکنیک های مختلف ارزشیابی اقتصادی و کاربرد آن در بخش سلامت می باشد.

شرح درس:

در این درس، دانشجویان ضمن آشنایی کافی با مفاهیم ارزشیابی اقتصادی، نحوه انجام مطالعات ارزشیابی اقتصادی در بخش های بهداشت و درمان را یاد خواهند گرفت.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

- مقدمه ای بر ارزشیابی اقتصادی (مفاهیم پایه، اهمیت ارزشیابی اقتصادی، استفاده از ارزشیابی اقتصادی در تصمیم گیری مراقبت سلامت)
- تصمیم گیری در مراقبت های سلامت (مفاهیم پایه، انتخاب های مراقبت سلامت، الزامات ارزشیابی اقتصادی، هدف مداخلات مراقبت سلامت)
- اصول ارزشیابی اقتصادی (جایگزین ها، هزینه ها و منافع: مفاهیم پایه، تصمیم گیری در مورد مراقبت سلامت، حد آستانه هزینه اثربخشی، تصمیم گیری با چندین جایگزین)
- اندازه گیری و ارزش گذاری اثرات سلامت (استفاده از اثرات سلامت در ارزشیابی اقتصادی، اندازه گیری ترجیحات وضعیت های سلامت، روش های اندازه گیری ترجیحات)
 - سیستم های طبقه بندی وضعیت سلامت چند شاخصه با نمرات ترجیحی
 - انواع رویکردها در ارزش دهی به وضعیت های سلامت
 - تخصیص ارزش پولی به پیامدهای برنامه های مراقبت سلامت
 - تمایل به پرداخت
 - آزمون انتخاب گسسته
- تحلیل هزینه
- استفاده از مطالعات بالینی به عنوان ابزاری برای ارزشیابی اقتصادی (مقدمه ای بر ابزارهای ارزشیابی اقتصادی، ابزارهای پیشنهادی برای ارزشیابی اقتصادی، موضوعات تحلیلی با داده های بیماران فردی)
- ارزشیابی اقتصادی با استفاده از مدل تحلیل تصمیم (نقش مدل های تحلیل تصمیم در ارزشیابی اقتصادی، عناصر کلیدی مدل تحلیل تصمیم، مراحل توسعه مدل تحلیل تصمیم، ارزیابی انتقادی مدل های تحلیل تصمیم)
- شناسایی، سنتز و تحلیل شواهد برای ارزشیابی اقتصادی (مقدمه ای بر شواهد در ارزشیابی اقتصادی، تعریف شواهد مناسب، شناسایی و مرور شواهد، سنتز شواهد، برآورد پارامترهای دیگر برای ارزشیابی اقتصادی)

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) روش های ارزشیابی اقتصادی برنامه های مراقبت سلامت، مترجمان: عزیز رضاپور، نهال احمدزاده بیانی، جواد

جوان نوقابی، امیرعلی مرادپور

2) Methods for the Economic Evaluation of Health Care Programmes, Michael F. Drummond, latest edition

- 3) Decision Modelling for Health Economic Evaluation, Andrew Briggs, latest edition
- 4) Applied Methods of Cost-effectiveness Analysis in Healthcare, Alistair M. Gray, latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۱۴

نام درس: تامین مالی و خرید راهبردی در نظام سلامت

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

توانمندسازی دانشجویان در توصیف، اجرا و تجزیه و تحلیل نظام‌ها یا طرح‌های تامین مالی سلامت

شرح درس:

تامین مالی سلامت یکی از کلیدی‌ترین اجزاء تشکیل دهنده هر نظام سلامت است. دولت‌های مختلف در سرتاسر دنیا به منظور دستیابی به پوشش سلامت همگانی، دست به طراحی و اجرای اصلاحات مختلف تامین مالی سلامت می‌کنند. از این رو، برخورداری از تخصص و صلاحیت در زمینه تامین مالی سلامت دانشجویان رشته اقتصاد بهداشت بسیار ضروری به نظر می‌رسد. در پایان این درس، دانشجویان قادر خواهند بود که یک طرح تامین مالی سلامتی را به یک شیوه ساختارمند توضیح دهند و علاوه بر تجزیه و تحلیل عملکرد یک شیوه یا طرح تامین مالی، پیشنهاد اصلاحاتی در زمینه بهبود وضعیت کنونی ارائه دهد.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

- تعارف و انواع دسته بندی‌های نظام تامین مالی سلامت و مزایا و معایب آنها
- کارکردهای تامین مالی سلامت
- انواع روش‌های جمع‌آوری و انباشت منابع
- مکانیسم‌های مختلف انباشت ریسک و نقاط ضعف و قوت احتمالی آن‌ها (شامل انواع بیمه‌های سلامت)
- انواع نظام‌های پرداخت به فراهم‌کنندگان خدمات و نقاط ضعف و قوت احتمالی آن‌ها
- پرداخت مبتنی بر عملکرد در نظام سلامت
- تعرفه‌گذاری در نظام سلامت
- اصول خرید راهبردی خدمات سلامت
- مکانیسم‌های مختلف جیره بندی (rationing) و طراحی بسته‌های مزایا (Benefit design)
- نقش ارزیابی فناوری سلامت در خرید راهبردی
- پرداخت گروه‌های مبتنی بر تشخیص
- تحلیل سیاست‌ها، قوانین و مقررات تامین مالی سلامت در ایران
- بررسی چالش‌های تامین مالی سلامت در کشورهای با درآمد بالا، متوسط و پایین

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

1. World Health Organization. (The last edition). World Health Report: health systems financing the path to universal coverage.
2. Gottret, P., & Schieber, G. Health financing revisited: a practitioner's guide. (The last edition)
3. Preker, A. S., Liu, X., & Velenyi, E. V. (Eds.). Public ends, private means: strategic purchasing of health services. (The last edition)
4. Roberts, M., Hsiao, W., Berman, P., & Reich, M. Getting health reform right: a guide to improving performance and equity. (The last edition)

5. Kutzin, Joseph, Cheryl Cashin, and Melitta Jakab. "Implementing health financing reform." Geneva: World Health Organisation (The last edition)
6. Kutzin J. Health financing for universal coverage and health system performance: concepts and implications for policy. Bull World Health Organ 2013; 91: 602-611.
7. National Health Accounts reports (The last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۱۵

نام درس: سیاست گذاری و مدیریت دارو
پیش نیاز یا همزمان: مبانی اقتصاد بهداشت کد ۰۳

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف این درس، آشنایی دانشجویان با نظام دارویی و اجزای آن، سیاست های ملی نظام دارویی و در نهایت شناخت روش ها و مکانیسم های تحلیل عملکرد نظام دارویی و سیاست های دارویی مرتبط با هر یک از اجزا در مراحل مختلف از عرضه دارو تا مصرف آن باشند.

شرح درس:

این سر فصل با توجه اهمیت حیاتی دارو و نقش نظام دارویی در عملکرد نظام سلامت و مباحث اقتصاد سلامت طراحی شده است. در پایان این درس انتظار می‌رود دانشجویان درک و شناخت صحیحی از نظام دارویی کشور داشته و قادر به انجام مطالعات توصیفی-تحلیلی و/یا تطبیقی در حوزه های مختلف نظام دارویی کشور باشند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

- مقدمه: اهمیت دارو در نظام سلامت
- شناخت نظام دارویی و اجزای آن
- آشنایی با سیاست های ملی دارویی از تدوین تا اجرا
- شناخت مهم‌ترین اهداف نظام دارویی و روش های سنجش و تحلیل میزان تحقق اهداف با تاکید بر رویکرد سازمان جهانی بهداشت
- شناخت نظام بیمه ای، فرایندهای بازپرداخت های دارویی، روش های تسهیم ریسک و نقش ارزیابی های اقتصادی در بازپرداخت های دارویی
- آشنایی با صنعت دارو، مراحل توسعه دارو از کشف مولکول دارو تا ورود به بازار دارویی و پایش های پس از ورود به بازار
- معرفی روش های تحلیل میزان مصرف و مخارج دارویی و کاربرد آن در سیاست گذاری ها و تصمیم گیری های دارویی
- آشنایی با سازمان غذا و داروی ایران، فرایندها و رویه های قانونی و ...

منابع اصلی درس:

- (۱) سیاست ملی دارویی جمهوری اسلامی ایران
- (۲) کتاب جامع سیاست گذاری سلامت در ایران. دکتر امیرحسین تکیان و همکاران
- (۳) استفاده از شواهد در تصمیم گیریهای نظام سلامت. دکتر لیلا دشمنگیر و همکاران
- (۴) سیاست گذاری در سلامت. دکتر لیلا دشمنگیر و همکاران. آخرین ویرایش
- (۵) سیر تحولات نظام نوین دارویی ایران، مرتضی آذرنوش، عبدالمجید چراغعلی، مرتضی نیلفرشان
- (6) Methods to analyze medicine utilization and expenditure to support pharmaceutical policy implementation, WHO (The last edition)
- (7) Pharmaceutical Policy in Countries with Developing Healthcare Systems, Zaheer-Ud-Din Babar. Adis; Softcover reprint of the original (The last edition)

- 8) Managing Access to Medicines and Health Technologies, WHO (The last edition)
- 9) A Practical Approach to Pharmaceutical Policy, Andreas Seiter, (The last edition)
- 10) Pharmaceutical Reform: A Guide to Improving Performance and Equity .Marc J. Roberts and Michael R. Reich (The last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۱۶

نام درس: سمینار

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس:

دانشجویان بتوانند در زمینه مباحث مطرح در حوزه تخصصی رشته تحصیلی (پژوهش‌هایی که توسط خود افراد و یا دیگر افراد انجام گرفته) بررسی هدفمند و ساختارمندی را انجام دهند و نتایج کار خود را در قالب گزارشی در ترم مربوطه در کلاس و با راهنمایی استاد مربوطه در حضور سایر دانشجویان ارائه و مورد نقد و بررسی قرار دهند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت عملی):

با نظر استاد مربوطه

منابع درس:

با نظر استاد مربوطه و با توجه به موضوع انتخاب شده

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره
- حضور و شرکت فعال در کلاس و تحلیل نقادانه گزارش‌های ارائه شده
- انجام تکالیف (انتخاب موضوع، تهیه گزارش و ارائه آن) در رابطه با مطالب بحث شده

نام درس: کارآموزی

کد درس: ۱۷

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

آشنایی کاربردی و عملیاتی با مباحث اقتصاد و مدیریت مالی در نظام سلامت

شرح درس:

دوره کارآموزی فرصتی را فراهم می‌نماید که دانشجوی می‌تواند از این طریق و بدون دغدغه مسئولیت‌ها و تبعات شغلی، به کسب تجربی ارزشمند بپردازد. کارآموزی برای آشنایی دانشجویان با کارهای عملی و اجرایی مرتبط با حوزه تخصصی از نزدیک است به طوری که فرصت تطبیق آموخته‌ها را با عمل درک کنند و در رفع کمبودها و نواقص احتمالی بکوشند. در این دوره دانشجویان با مباحث مالی و اقتصادی در حوزه سلامت آشنا خواهند شد.

رئوس مطالب: (۱۰۲ ساعت کارآموزی)

- آشنایی با سلسله مراتب نظام سلامت
- آشنایی با بودجه ریزی در نظام سلامت
- آشنایی با مباحث مالی در نظام سلامت و بیمارستان
- آشنایی با مباحث اقتصاد بیمارستان
- آشنایی با اقتصاد بیمه سلامت
- آشنایی با فرآیند ارزیابی فناوری سلامت در نظام سلامت کشور
- آشنایی با مباحث شیوه تامین، نگهداری و توزیع اقلام پزشکی و دارویی و..... در نظام سلامت و سیستم‌های بهداشتی درمانی
- آشنایی با مباحث اقتصاد آموزش و پژوهش در نظام سلامت و

منابع اصلی درس:

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- ارزشیابی دانشجوی در طول و پایان دوره
- حضور فعال و شرکت منظم در کارآموزی
- انجام تکالیف و ارائه گزارش

نام درس: پایان نامه

کد درس: ۱۸

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس:

طراحی و اجرای یک پروژه تحقیقاتی مرتبط با اقتصاد بهداشت

شرح درس:

پایان نامه گزارشی مکتوب است که در آن دانشجو نتایج بررسی و تحقیق خویش را در یکی از حیطه های رشته تحصیلی مربوطه زیر نظر استاد (ان) راهنما انجام داده و ارایه می نماید. این درس با هدف ایجاد انگیزش تفکر جهت انتخاب موضوع و بدنبال آن پژوهش و تحقیق و ارایه راهکارهای مناسب، تقویت نگرش تحقیقی، کسب توانایی در طراحی و مدیریت تحقیق، بکارگیری روشهای مختلف جستجوی هدفمند در ادبیات علمی مربوطه، کسب مهارت در استفاده از روشهای مناسب جمع آوری داده ها، کسب مهارت در استفاده از روشهای مناسب پردازش داده ها، آشنایی با شیوه صحیح نگارش و کسب توانایی در ارایه مناسب مطالب ارائه شده است.

رئوس مطالب:

بررسی یکی از موضوعات به روز نظام سلامت زیر نظر استاد(ان) راهنما

شیوه ارزیابی دانشجو:

ارائه پایان نامه و دفاع از آن مطابق آئین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

کد درس: ۱۹

نام درس: تحلیل سیاستگذاری سلامت (Health policy analysis)

پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی اقتصاد بهداشت کد ۰۳

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با انواع رویکردهای تحلیل سیاست‌های سلامت، ابزارهای مختلف و مراحل تحلیل سیاست

شرح درس:

در این درس فراگیران با ابزارهایی برای درک بهتر فرایند سیاست‌گذاری سلامت شامل دستور کارگذاری، تدوین، اجرا و ارزشیابی سیاست‌ها و بازیگران دخیل در این فرایند آشنا می‌شوند بنحوی که قادر به درک و تحلیل فرایندهای سیاست‌گذاری در حوزه سلامت و عوامل موثر بر اجرای سیاست‌ها باشند و بتوانند چارچوب‌ها، رویکردهای و ابزارهای مربوط به تحلیل سیاست‌ها را برای سیاست‌های سلامت به کار ببرند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

- تعاریف مربوط به سیاست، سیاست‌گذاری و انواع آن و سیاست‌گذاری سلامت
- انواع مدل‌ها و چارچوب‌های تحلیل فرایند سیاست‌گذاری سلامت
- انواع مدل‌ها و چارچوب‌های دستور کارگذاری
- مراحل تدوین و اتخاذ سیاست‌ها و انواع مدل‌های تصمیم‌گیری
- رویکردها و تئوری‌های اجرای سیاست‌ها
- روش‌های پایش و ارزشیابی سیاست‌ها
- تحلیل ذینفعان در سیاست‌های سلامت
- تحلیل محتوای سیاست‌ها
- تحلیل نقش عوامل زمینه‌ای در فرایند سیاست‌گذاری
- انواع رویکردهای تحلیل سیاست‌ها
- تدوین خلاصه‌های سیاستی (policy brief)
- نقش شواهد در سیاستگذاری
- گفت‌وگوهای سیاستی (policy dialogue)

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) سیاست‌گذاری در سلامت. دکتر لایلا دشمنگیر و همکاران. انتشارات قاضی جهانی. آخرین ویرایش
- ۲) کتاب جامع سیاست‌گذاری سلامت در ایران. دکتر امیرحسین تکیان و همکاران. آخرین ویرایش
- ۳) استفاده از شواهد در تصمیم‌گیری‌های نظام سلامت. دکتر لایلا دشمنگیر و همکاران. آخرین ویرایش
- ۴) گفت‌وگوهای سیاستی: ابزاری برای سیاستگذاری آگاه از شواهد. آخرین ویرایش

- 5) Knoepfel, P., Larrue, C., Hill, M., & Varone, F. (2011). Public policy analysis. (the last edition)
- 6) Buse, K., Mays, N., & Walt, G. (2012). Making health policy. (the last edition)
- 7) Walt, G., Shiffman, J., Schneider, H., Murray, S. F., Brugha, R., & Gilson, L. (2008). 'Doing' health policy analysis: methodological and conceptual reflections and challenges. Health policy and planning, 23(5), 308-317.

- 8) Araújo Jr, J. L. C. D., & Maciel Filho, R. (2001). Developing an operational framework for health policy analysis. *Revista Brasileira de Saúde Materno Infantil*, 1(3), 203-221.
- 9) Gilson, L. (2012). Introduction to health policy and systems research. Health policy and systems research: a methodology reader. Geneva: Alliance for Health Policy and System Research: WHO, 19, 39.
- 10) Walt, G., & Gilson, L. (2014). Can frameworks inform knowledge about health policy processes? Reviewing health policy papers on agenda setting and testing them against a specific priority-setting framework. *Health policy and planning*, 29(suppl_3), iii6-iii22.
- 11) Erasmus, E., Orgill, M., Schneider, H., & Gilson, L. (2014). Mapping the existing body of health policy implementation research in lower income settings: what is covered and what are the gaps? *Health policy and planning*, 29(suppl_3), iii35-iii50.
- 12) Lavis, J. N., Permanand, G., Oxman, A. D., Lewin, S., & Fretheim, A. (2009). SUPPORT Tools for evidence-informed health Policymaking (STP) 13: Preparing and using policy briefs to support evidence-informed policymaking. *Health research policy and systems*, 7(1), S13.
- 13) Brugha, R., & Varvasovszky, Z. (2000). Stakeholder analysis: a review. *Health policy and planning*, 15(3), 239-246.
- 14) Varvasovszky, Z., & Brugha, R. (2000). A stakeholder analysis. *Health policy and planning*, 15(3), 338-345.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۲۰

نام درس: آشنایی با تعرفه گذاری مراقبت های سلامت

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان و فراگیران با مفاهیم تعرفه‌گذاری و تعیین قیمت خدمات تشخیصی درمانی، فرایند ها و روش های قیمت گذاری و تعرفه گذاری در حوزه خدمات تشخیصی و درمانی در کشور و دنیا

شرح درس: در این درس فراگیران ضمن آشنایی با کلیات و مفاهیم تعرفه و تعرفه‌گذاری و مرور تاریخچه تعرفه گذاری در ایران و برخی از کشورهای مطرح در جهان، با روشهای مختلف تعیین تعرفه و عناصر هر یک آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

- دلایل دخالت دولت ها در قیمت گذاری بازار خدمات سلامت
- کلیات و تعاریف مربوط به تعرفه، تعرفه گذاری و قیمت گذاری
- روش های تعیین تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی (شاخص قیمت مصرف کننده برای کالاها و خدمات درمانی، محاسبه تعرفه بر اساس شاخص هزینه زندگی، روش سوم: محاسبه تعرفه خدمات درمانی بر اساس سیستم حسابداری قیمت تمام شده واقعی)
- مقیاس ارزش نسبی خدمات سلامت
- تعیین ارزش نسبی خدمات سلامت در کشورهای مختلف (آمریکا، سوئیس، فرانسه، آلمان، کانادا، استرالیا و غیره)
- روش شناسی RBRVS و سایر روش های مرتبط
- تاریخچه تعرفه گذاری خدمات سلامت در ایران
- آشنایی با کتاب ارزش نسبی خدمات تشخیصی و درمانی
- تعیین ارزش نسبی خدمات سلامت در ایران و چالش های آن

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- (۱) شیوه های تعیین تعرفه در بخش سلامت، جلد اول و دوم، حسین زارع و همکاران
- (۲) مطالعه تطبیقی روش های تعیین تعرفه بخش سلامت: مبانی نظری و دیدگاههای جهانی، آنالیز وضعیت موجود در کشور، خسرو کشاورز و همکاران
- (۳) شیوه های تعیین بسته خدمات سلامت در دنیا، حسین زارع و همکاران
- (۴) کتاب ارزش نسبی خدمات سلامت، آخرین ویرایش
- 5) Doshmangir, L., Rashidian, A., Kouhi, F. et al. Setting health care services tariffs in Iran: half a century quest for a window of opportunity. Int J Equity Health 19, 112 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12939-020-01224-1>

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- ارزشیابی دانشجویان در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف محوله در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۲۱

نام درس: اقتصاد بهداشت جهانی

پیش نیاز یا همزمان: مبانی اقتصاد بهداشت کد ۰۳ - آشنایی با نظام های سلامت جهان ۰۵

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف این درس، یادگیری نحوه استفاده از مفاهیم و مباحث اقتصادی برای کمک به حل مسایل و معضلات سلامت جهانی می باشد.

شرح درس:

در این درس، دانشجویان ضمن مروری بر کلیات اقتصاد بهداشت جهانی و بار اقتصادی بیماری در دنیا، با مفهوم نابرابری در سلامت در محافظت مالی و شاخص‌های مربوطه، سیستم های تامین مالی و نوآوری‌های مطرح آشنا می شوند. در پایان این درس انتظار می رود فراگیران نحوه بکارگیری اصول اقتصاد بهداشت برای تبیین مشکلات جهانی سلامت از قبیل پاندمی بیماری‌ها، فقر و بیکاری، تغییرات سبک زندگی، پیامدهای مختلف سلامتی و دسترسی عادلانه در جهان به مراقبت های سلامت را بیاموزند.

رئوس مطالب (۵۱ ساعت نظری):

- مقدمه ای بر اقتصاد بهداشت جهانی
- توسعه پوشش مراقبت های سلامت در کشورهای دنیا
- سیستم های تامین مالی نوآورانه در بخش مراقبت های سلامت در کشورهای دنیا
- اصلاحات بخش مراقبت های سلامت در کشورهای دنیا با هدف بهبود پوشش همگانی
- شاخص های نابرابری در سلامت، مراقبت های سلامت و محافظت مالی
- مولفه های تاثیرگذار بر نابرابری در سلامت و مراقبت های سلامت
- بار اقتصادی جهانی بیماری های مزمن از قبیل قلبی عروقی، سرطان، دیابت، چاقی و فشار خون و ...
- روند جهانی سازی و تاثیر آن بر بار جهانی بیماری ها و رفتارهای مرتبط با سلامتی

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

1. Jakovljevic M. Health Economics and Policy Challenges in Global Emerging Markets: (the last edition)
2. Scheffler RM. World Scientific Handbook of Global Health Economics and Public Policy: (the last edition)
3. Culyer AJ, Newhouse JP. Handbook of health economics: (the last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- ارزشیابی دانشجویان در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف محوله در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۲۲

نام درس: مطالعات مرور نظام مند و متا آنالیز

پیش نیاز یا همزمان: روش تحقیق مقدماتی در نظام سلامت کد ۰۴

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با اهمیت، جایگاه و روش شناسی مطالعات مروری نظام مند و متا آنالیزها و کاربرد آنها در حوزه سلامت

شرح درس:

در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با جایگاه و اهمیت مطالعات مرور نظام مند، مراحل مختلف مطالعه و اصول و استانداردهای مطرح در هر گام را فرا می‌گیرند پایان دوره از دانشجو انتظار می‌رود تا با تدوین راهبرد جستجوی ساختارمند، مطالعات مرور نظام مند را طراحی و اجرا نمایند. همچنین مهارت های عملی آنها در مطالعه و تحلیل انتقادی مقالات و گزارشات مربوط به این نوع مطالعات توسعه یافته باشد.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

- آشنایی با هرم شواهد و انواع مطالعات مروری
- کلیات و تعاریف مطالعات مرور نظام مند و متا آنالیز و مزایا و محدودیت های احتمالی استفاده از آنها
- مراحل مختلف انجام مطالعات مرور نظام مند
- منطق و اصول تدوین یک عنوان و پروتکل انجام مطالعات ثانویه
- آشنایی با بیانیه های PRISMA و MOOSE
- تعیین اهداف و سوال پژوهش در مطالعات مرور نظام مند (PICO)
- تدوین استراتژی جستجو در بانک های اطلاعاتی مختلف (Medline, EMBASE, other databases)
- ابزارهای مختلف ارزیابی کیفیت مطالعات
- نحوه استخراج داده ها از مطالعات اولیه
- ترکیب داده ها
- مفاهیم متاآنالیز، effect sizes، و نحوه محاسبه آنها
- ارزیابی منابع Heterogeneity و انواع تورش ها از قبیل تورش انتشار (publication bias) در مرورهای نظام مند با استفاده از تکنیک های آماری مختلف مانند Forest plots، Funnel plots، Random effects model، Fixed effects model
- نحوه تفسیر و گزارش دهی متاآنالیز و مرور های نظام مند
- آشنایی مختصر با کاربرد نرم افزارهای از قبیل STATA و ... در متاآنالیز

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- 1) Systematic Reviews: CRD's guidance for undertaking reviews in health care. Centre for Reviews and Dissemination, (the last edition)
- 2) Khan K, Kunz R, Kleijnen J, Antes G. Systematic reviews to support evidence-based medicine. (the last edition)
- 3) Green, Sally, and J. Higgins. "Cochrane handbook for systematic reviews of interventions. (The last edition).
- 4) Egger, Matthias, George Davey-Smith, and Douglas Altman, eds. Systematic reviews in health care: meta-analysis in context. (the last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف محوله در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۲۳

نام درس: نظام ارائه خدمات سلامت

پیش نیاز یا همزمان: آشنایی با نظام های سلامت جهان کد ۰۵

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مدل ها و سیستم های مختلف نظام ارائه خدمات بهداشتی و درمانی در کشور های مختلف جهان و ایران، ساختار و فرایندهای مربوطه

شرح درس: در این درس فراگیران ضمن آشنایی با مدل‌های ارائه خدمات سلامت در دنیا و ایران، سازمانهای بهداشت و درمان در ایران، عناصر و اجزای تشکیل دهنده آنها، انواع خدمات و تیم ارائه دهنده خدمت، وظایف بخش های مختلف، فرایندهای جاری و نحوه مدیریت آنها به شناخت علمی و کاربردی ساختار سازمان های ارائه کننده خدمات بهداشتی و درمانی کشور دست خواهند یافت.

رئوس مطالب (۵۱ ساعت نظری):

- سازمان های بهداشت و درمان در ایران و جهان
- آشنایی با نظام ارائه خدمات سلامت در کشور ایران
- ساختار، وظایف و عملکرد بیمارستان
- مدل های ارائه خدمات سلامت
- خدمات پیشگیری، درمانی و توانبخشی در نظام سلامت
- تامین اجتماعی و سلامت
- مدیریت منابع انسانی در سازمان های بهداشتی و درمانی
- ارزیابی عملکرد و مدیریت ارتقا فرآیند در سازمان های بهداشتی و درمانی
- مهندسی سیستم های ارائه خدمات مراقبت سلامت (فناوری ها و متدولوژی ها)
- طراحی، برنامه ریزی، کنترل و مدیریت سازمان های مراقبت سلامت

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱- اصول خدمات بهداشتی، تالیف دکتر فرید عبادی فرد آذر، دکتر شجاعی تهرانی، دکتر عزیز رضاپور و دکتر سعید باقری

۲- پوشش همگانی سلامت و تصمیم‌های سیاستی برای گسترش آن در ایران. دکتر لیلا دشمنگیر و همکاران. آخرین ویرایش

۳- بیمارستان چه نوع سازمانی و چگونه کار می کند. دان گریفین، ترجمه دکتر محمد عرب و همکاران.

۴- مدیریت بهداشت و درمان، دکتر سعید آصف زاده و دکتر رضاپور،

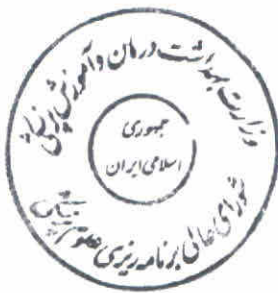
۵- نظام های بیمه سلامت، دکتر محمد عرب و همکاران،

6- Handbook of Healthcare Delivery Systems, (the last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- ارزشیابی دانشجوی در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس و انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

کد درس: ۲۴

نام درس: آمار حیاتی

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

معرفی اصول و روش های اپیدمیولوژی و کاربرد آن ها در سلامت جامعه، استفاده از اپیدمیولوژی در سیاست گذاری و مدیریت خدمات بهداشتی، آشنایی با روش های تجزیه و تحلیل داده ها، کسب مهارت در استفاده از روش های آمار زیستی با استفاده از نرم افزارهای آماری

شرح درس:

شناخت عوامل موثر و زمینه ساز بیماری ها و راههای پیشگیری، مبارزه، کنترل، حذف، ریشه کنی، آن ها بدون آگاهی از مبانی اصول و کلیات اپیدمیولوژی امکان پذیر نیست. در این راستا دانشجویان با مطالعه این درس با اصول اپیدمیولوژی و اهداف و کاربرد آن در تجزیه و تحلیل مسائل بهداشتی درمانی جامعه آشنا خواهند شد. بدین منظور مفاهیمی چون اصول طراحی مطالعات اپیدمیولوژیک به ویژه در ارزشیابی خدمات سلامت، مفاهیم آماری از جمله متغیرها، آزمون فرض، انواع توزیع و آزمون های آماری مرتبط با مفاهیم مطرح شده مورد بحث قرار می گیرند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی):

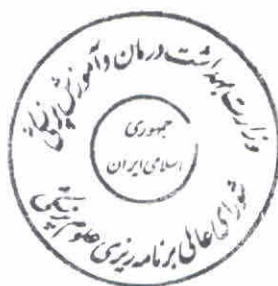
- مفاهیم و مدل های اپیدمیولوژی (دامنه اپیدمیولوژی، شدت بیماری و مدل های بیماری)
- اندازه های سلامت و بیماری (ریسک، شانس و میزان)
- اندازه های برآورد اثر (خطر نسبی و مطلق)
- اصول طراحی مطالعات (مقطعی، همگروهی، مورد شاهدهی و مداخله ای)
- طراحی مطالعه اپیدمیولوژی برای ارزشیابی خدمات سلامت و همچنین ارزیابی برنامه ها و سیستم های سلامت
- ارزیابی قدرت و محدودیت مطالعات
- تفاوت ارتباط آماری و علیت
- مفاهیم حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری و غربالگری
- ارائه خدمات مراقبت سلامت با کیفیت با مدنظر قرار دادن ملاحظات اپیدمیولوژیک
- قانون بیز و کاربرد آن در غربالگری
- متغیر تصادفی و تابع چگالی احتمال
- امید ریاضی (برای یک متغیر، مجموع و تفاضل دو متغیر، استقلال و همبستگی)
- توزیع های احتمال (یکنواخت، دو جمله ای، پواسن و نرمال)
- کلیات نمونه گیری و روش های نمونه گیری
- آزمون فرضیه
- مقایسه یک میانگین و یک نسبت با یک عدد
- آزمون تساوی دو واریانس
- آزمون های ناپارامتری معادل
- مجذور کای برای مقایسه دو نسبت و رابطه دو صفت کیفی

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- (۱) اپیدمیولوژی لئون گوردیس، ترجمه حسین صباغیان، کورش هلاکویی نائین
- (۲) روش شناسی پژوهش‌های کاربردی در علوم پزشکی، گروه مولفین
- (۳) روش‌های آماری و شاخص‌های بهداشتی، تالیف دکتر کاظم محمد و همکاران
- (۴) اصول و روش‌های آمار زیستی تالیف دانیل، ترجمه دکتر سید محمد تقی آیت الهی
- 5) Epidemiology and the Delivery of Health Care Services Methods and Applications, Denise M. Oleske (the last edition)
- 6) Epidemiology: beyond the basics / (the last edition) / Moyses Szklo, F. Javier Nieto.
- 7) Statistics for Research. Shirly Dowdy and Stanly Wearden. (the last edition)

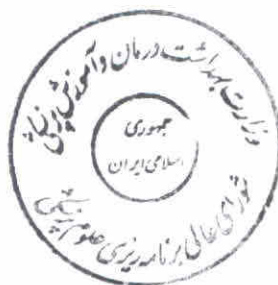
شیوه ارزشیابی دانشجو:

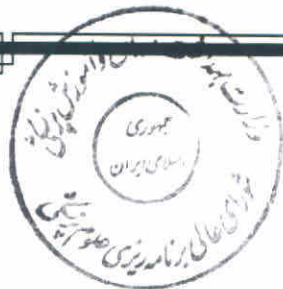
- ارزشیابی دانشجو در طول و پایان دوره به صورت آزمون کتبی و شفاهی
- حضور و شرکت فعال در کلاس
- انجام تکالیف در رابطه با مطالب بحث شده در طول ترم

فصل چهارم

استانداردهای برنامه آموزشی رشته اقتصاد بهداشت در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

- ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در کتابخانه دانشکده، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.
- ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.
- ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.
- ضروری است که عرصه‌های آموزشی خارج گروه دوره‌های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.
- ضروری است جمعیت‌ها و موارد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: داده های مربوط به بیمار، بیماری، جمعیت، تخت فعال بیمارستانی، نمونه‌های آزمایشگاهی، نمونه‌های غذایی، دارویی یا آرایشی، نرم افزارهای کاربردی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.
- ضروری است، تجهیزات سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.
- ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.
- ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.
- ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.
- ضروری است، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.
- ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.
- ضروری است، محتوای برنامه کلاس های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

- ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس‌های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.
- ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.
- ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت های مداخله ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی همکاری های علمی بین رشته ای از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.
- ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ روش ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
- ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی رشته اقتصاد بهداشت
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی برنامه:

- باتوجه به تحولات نظام های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فناوری، به منظور پاسخگویی برنامه درسی به نیازهای جامعه، براساس نظر سنجی از همه ذینفعان، با همکاری مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه های مجری و هیات متحنه و ارزشیابی اقتصاد بهداشت وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، برنامه فعلی به صورت نظام مند و مستمر ارزشیابی می شود. این ارزشیابی پس از ابلاغ برنامه، در طی اجرا و در پایان دوره به شرح ذیل اجرا می شود.
- ارزشیابی تکوینی (Formative): در طول دوره و در هر سال تحصیلی همچنین در طی بازدیدهای ادواری ارزیابان محترم هیات ارزشیابی و ممتحنه اقتصاد بهداشت و با مشارکت همه ذینفعان شامل: اساتید و اعضای هیات علمی، مدیران گروه های آموزشی، دانشجویان، دانش آموختگان و عناصر برنامه شامل محتوی، راهبردهای آموزش، شیوه ارزشیابی، مشکلات و چالش های مربوطه بررسی می شود.
 - ارزشیابی پایانی (summative): در پایان دوره آموزشی و با مشارکت همه ذینفعان علاوه بر عناصر مختلف برنامه، تاثیرات و پاسخگویی برنامه و تناسب آن با نیاز روز جامعه و نظام سلامت بررسی می شود.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- گذشت یکسال تحصیلی از اجرای برنامه برای بازنگری جزئی و ۴ سال تحصیلی برای بازنگری کلی
- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند.
- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار

۷۰ درصد

۷۵ درصد

۷۰ درصد

طبق نظر ارزیابان

طبق نظر ارزیابان

• میزان رضایت دانش آموختگان از برنامه:

• میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه

• میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:

• میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش آموختگان رشته:

• کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش آموختگان رشته:

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش آموختگان با پرسشنامه های از قبل بازنگری شدن
- استفاده از پرسشنامه های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه های آموزشی و اعضای هیات علمی دانشگاه های مجری برنامه می باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظر سنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه ای، پیشنهادات و نظرات صاحب نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

نتایج نیازسنجی های انجام شده:

طبق نظر سنجی انجام شده از اعضای هیات علمی و اساتید و همچنین فارغ التحصیلان کارشناسی ارشد این رشته اصلاحات و تغییرات کوریکلوم مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته با توجه به نیازهای کنونی برای فارغ التحصیلان صورت گرفته است. واحدهای تدوین شده جدید بسته به نیازهای این رشته تغییر یافته و با بررسی کوریکلوم های آموزشی و همچنین پژوهشی این مقطع با سطوح بین المللی در دانشگاه های خارج از کشور تدوین شده است.

ضمائم

منشور حقوق بیمار در ایران

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:
 - ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
 - ۲-۱) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
 - ۳-۱) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
 - ۴-۱) بر اساس دانش روز باشد؛
 - ۵-۱) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
 - ۶-۱) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
 - ۷-۱) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
 - ۸-۱) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
 - ۹-۱) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
 - ۱۰-۱) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
 - ۱۱-۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
 - ۱۲-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
 - ۱۳-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
 - ۱۴-۱) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.
- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
 - ۱-۲) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
 - ۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
 - ۲-۲-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
 - ۲-۳-۱) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
 - ۲-۳-۲) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
 - ۲-۳-۳) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
 - ۲-۳-۴) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

- ۱-۷-۲) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان ؛
- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد :
- ۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد ؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط ؛
- ۳-۲-۱) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور ؛
- ۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت ؛
- ۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۳-۵-۱) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۲-۳) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۲-۳) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد ؛
- ۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.
- ۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.
- ۱-۴) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد ؛
- ۲-۴) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛
- ۳-۴) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
- ۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
- ۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.
- ۱-۵) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید ؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه‌ی حقوق بیمار-مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما می‌تواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.